Brassó, 1891. VII. évfolyam, 73-ik szám. Csütörtök, deczember 24.

Bérmentetlen levelek el nem fogadtatnak.

Előfizetési árak:
Helyben hákhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 7 frt — kr
Félévre . . . 3 " 50 "
Negyedévre . . 1 " 75 "
Külföldre egész évre 6 frank.

Egyes szám ára 5 kr. a kapható a kiadóhivatalban s Gross Gusztáv lottókollektursájában

BRASSÓ.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassómegyei választmányának és a Brassói Magyar Polgári Körnek hivatalos közlönye.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban

Hirdetések díja:
4 hasábos gárma-sor vagy annak helye 6 kr. Nagyobb és többszörös hirdetésekné kedvezmény. Minden egyes hirdetmény után még külön 30 kr. bélyegdíj fizetendő

Nyilttéri közlemény sora 10 kr.

Hirdetések és Nyilttér díjai előrefizetendők.

Megjelenik hetenkint háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztőségi iroda
Brassó, Kolostor-utcza 26. szám alatt.
hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. WEISS KÁROLY.
Kéziratok vissza nem adatnak.

A lap kiadó-hivatala:
Brassó, Kolostor-utcza 26. sz. a.
Ide küldendők az előfizetési pénzek és hirdetések díjai.

Előfizetési felhivás

a

„Brassó" 1892-iki évfolyamára

Lapunk a közellevő 1892. évben VIII. évfolyamába lép. Hogy mennyire feleltünk meg hivatásunknak, hogy mily szolgálatot tettünk haznáknak, azt a n. é. olvasó közönségre bizzuk megitélni. Hogy azonban mily áldozatok árán tartjuk fenn lapunkat, azt mi tudjuk és mi érezzük. A n. é. olvasó közönség ezt nem érzi, de mindenestre tudja. Tudja ezt azon egyszerü okból, mert hazánkban a mi lapunk specziális viszonyok között él. A mi lapunk az egyedülli az országban, mely egy az ország vegyidékén lévő 2 nemzetiség közé ékelt oly városban kell, hogy magát fentartsa, melyben a román és szász nemzetiség mind számban, mind vagyonban, mind — sajnos — ma még értelmiségben is túlszárnyalja a magyart. Szóval, elismert tény és elvitázhatlan, hogy missziót teljesitt lapunk. És ezen hazafias misszió teljesitésében lapunknak erős anyagi harczot kell vívnia. Mi azonban nem czélgeettünk el máig és nem fogunk elcsüggedni ezentul sem. Szolgálni akarjuk haznánkat, terjeszteni akarjuk az állameszmét és fentartani akarjuk a békés egyetértést a velünk együtt élő nemzetiségek között. — A n. érdemü közönség el fogja ismerni, hogy lapunk változatos tartalom tekintetében a vidéki lapok bármelyikével lépést tart, a nemzetiségi kérdéssel nyugodtan és tárgyilagosan foglalkozunk, a megyei és városi életet figyelemmel kisérjük, az egyesek és társulatok jogos igényeinek lapunkban tért adunk, a zász és román lapok tartalmát az olvasóközönséggel szemle alakjában közöljük és tőleg „román lapszemle" rovatunk szakértő tollal irva, specziális fontossággal bir és irányadónul szolgál a fővárosi sajtónak. Eredeti és gyors hireink Romániából, összeköttetéseink Fogarasmegyében és számos munkatársaink e varos és megye intelligentiája sorából bő anyagot szolgáltatnak lapunknak. Eredeti tárczáink pedig feltünést keltenek.

Az év végeztével tehát mi is megujitjuk előfizetési felhivásunkat és felkérjük a n. érdemü közönséget, az anyagi támogatást lapunktól meg nem vonni. A vidéki t. előfizetőink részére postautalványokat csatolunk és kérjük az előfizetési díjakat bekülderni. Azokat pedig, kiket még nem tisztelhettünk előfizetőink között, szintén felkérjük lapunkat támogatni és arra előfizetni.

Kiváló tisztelettel

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

Imádkozzunk.

A világ minden részében — fedje azt a tél halotti hóleple, avagy melegitse azt a legforróbb nap, és lakja azt bármely nyelvu nemzetiség, — megk ondulnak ma a harangok, hogy hirdessék, emlékébe hivják a kereszténységnek, hogy ma ismét évfordulója van azon nagy és az emberiség ujjászületését örök idökre jelzö napnak, melyen a kereszténység megváltója született.

Azon megváltó, a ki a kifogástalan, tiszta égi szeretetteletelve lelkében, hirdette és terjesztette a felebaráti, az emberszeretet szent tanát az emberiségnek; a ki kiálva az emberiség forrumára proklamálta, hogy mindannyian testvérek vagyunk és a ki isteni tanáért életével váltotta meg az emberiséget.

A tan, melyet a Megváltó hirdetett és a melyet apostolai utána terjesztettek majdnem két ezredév óta járja be a világot, a keresztény világot, a tan milliókat hódított és tett keresztényekké, és e tant ma is hirdetik a kereszténység szent atyai templomaikban, és mégis ha szétekintünk a föld kereksége, szomorunak kell konstatálnunk, hogy a testvériség, az egyenlöség, a felebaráti szeretet tanai, ezen legneme sebb érzések, melyekkel a Mindenható az embereket megáldotta, — a szivekben még nagyon nagyon kevés tért hódítottak.

Mintha minden jót okvetlenül rosszuak kellene követnie, ugy a testvéri szeretet áldásos tanát is, a gyölölet, a szeretetlenség követi nyomon, és a haladás, a müvelödés nyomán az üldözés tövisei burjánoznak.

Ki hitte volna, hogy miután két ezredéven át a felebaráti szeretet hirdettetett a hivöknek, a 19-ik század végén üldözésenek lehetünk szemtanui, mint minokról a hirlapok naponta tesznek tanuságot?

Ki hitte volna, hogy a testvériség a 19-ik század végén Oroszország rendszeres üldözésnek fogja kitenni ott született, ott élö polgárait, csak azért, mert nem ö hittek? Ki hitte volna, hogy Khinában keresztények fognak lemészároltatni, kik a felebaráti szeretet szent igéjével ajkaikon lehelik ki utolsó söhajukat?

Ha a Megváltó az ö apostolaival ma a földre jönnének, és számon kérnék a tant, melylyel az emberiséget megváltani akarták, ha széttekintenének, hogy lássák gyümölcseit annak a szeretetnek, melyet utolsó perczükig az emberiség javára hirdettek, és bepillantanának a szivekbe, az ö hiveik szivébe, — aligha nem kárba veszettnek tekintenék munkájukat, életüket és martir halálukat, aligha nem ujra utra kelnének hirdetni és felvilágositani az emberiséget, hogy az a szeretet, melyet az emberiség gyakorol, nem az a szeretet, melyet ök hirdettek.

Ök csak jót akartak, és csak jót akarhattak, mert mások, az emberiség javán, saját életük feláldozásával munkálkodtak; tanaik és az eszmék, melyeket hirdettek, is jók, mert isteniek voltak, és ha szent tanaikat még sem tudtuk elsajátitani, szivenkbe oltani, a hiba bizonyára nem tanaikban, ha nem bennünk keresendö.

A mi sziveink nem tisztultak még meg azon salaktól, mely szivenkben a szeretet helyét elfoglalja.

Még mindig ott vannak sziveinkben az önzés, a haszonlesés, az irigység, a tetszvágy, a felekezeti és nemzetiségi elfogultság, a vetélkedési és feltünési viszketeg, a jogosulatlan ambiczió, a nagyzás stb. érzési, melyek embertársaink, testvéreink iránt csak rosszakaratot szülhetnek és a mely érzéseket a helyett, hogy kiirtani igyekeznénk sziveinkből, hogy oda a testvéri szeretet édes érzetét örökre beplántáljuk, — napról-napra csak nagyobbra növelünk.

És ez igy van az élet minden nyilvánulásaiban, a társadalmi életben ép ugy, mint a köz- és politikai életben.

A társadalmi életben egyik embernek a legföbb igyekezete az, hogy a másiknak életét minél gyakrabban elkeseritse, azon életét, melyet a Mindenható a közjó érdekében teremtett; a közéletben az érdemest, a jelest kiturni igyekszik a protekcziós érdemetlen és hitvány; és a politikai életben nem az eszmék, nem a tiszta és szeplötlen meggyöződés, hanem a hatalom utáni brutális vágy vezeti a pártot párt ellen, tekintet nélkül arra, hogy az uralkodó, a többségben lévö párt helyettesithető lesz-e a másik által.

Ez az, a mi az emberiséget felemészti, idegessé teszi és nyugalmától fosztja meg; ez az, a mi a szeretetet a lelkekttól távol tartja, és a mi az emberiséget boldogságától fosztja meg.

Milliók fognak ma a Mindenható szent templomaiban összegyülni, hogy áhitattal szemléive a halhatatlan Megváltó bánatos arczát, meghallgassák az emberi szeretet fenséges igéjének hirdetését, milliónak meg milliónak kell ma érezni lelkük mélyében, hogy sziveik teljesen mentek a megváltó szent tanaitól, és ezen milliónyi ember és testvér elhagyva az Isten szent csarnokát, visszatér abba az élethe, mely — mert szeretet nélkuli — neki és embertársainak nem a megváltás, nem a boldogság, hanem a boldogtalanság hazája.

Ti, Krisztus utódai, kik hivatva vagytok a karácsony szent ünnepén a Megváltó igéjét hirdetni, hirdessétek azt ugy, mint Jézus Krisztus, legyen szivetek teli a szeretet melegével és legyen szavatok, a testvériség érzetétöl igazán áthatva; és ti milliói a kereszténységnek, vizyetek tiszta, minden salaktól ment sziveket az Isten templomába, tárjátok fel sziveitetket a egváltó tanai Melött és fogadjátok be azokat ugy, hogy azok szivetekben örök menhelyet találjanak.

És te jóságos Isten, ki a szeretetlenség okozta nyomorunkat látod, és ki csak javunkat akarhatod, tisztitsad meg szivenket a bűntől, hallgassad meg kérésünket és töltsd meg szivenket a felebaráti szeretet áldásos, maradandó érzetével, hogy jöjjön el valahára a megváltás országa, — a te országod! Amen!

Dr. W. I.

Visszhang Apponyi gróf várának fenyegetett részéből.

II.

Brassó, mint igen jól tudjuk, ezelött 22 évvel par excellence német város volt, jobban mint a középkorban, a midőn itt is mindent latinul tanitottak, mint akár Kolozsvárt.

Volt Brassóban ezelött 22 évvel a már akkor virázó szász és román közép- és elemi iskolák mellett egy német tanynyelvü rőm. kath. közép- és egy elemi iskola. Hát magyar mi volt? Volt egy ev. ref. és egy ág. ev. felekezeti elemi vegyes népiskola, melyekbe a tanköteleseknek egy ötöd része sem fért be. Jóravaló magyar polgáraink is német iskolákba adták gyermekeiket. Szemmel látható volt itt, hogy pusztul, veszendőben van Brassóban a magyar elem, mert a 400 ev. ref. és ág. evang. tanköteles közül alig járt elemi iskolába 100 gyermek, a szintén 400-ra tehető rom. kath. gyermek pedig németül tanult ugy a közép-, mint az elemi népiskolákban, mert akkor a magyar nyelv csak mostoha gyermek volt.

Még alig 5—6 éve, hogy több czikket kellett irnom e lapokban a „Gazeta" azon támadása megczáfolására, mintha Brassóban a magyarságot csak a leányczelédek képeznék. Ezt már akkor biztos adatokra támaszkodva megtehettem, ma pedig még inkább megteszem, mert a kinek szeme van a látásra, az láthatja, hogy mi volt Brassóban 1869-ben a magyarság, és miként áll ma. És a brassói magyarság a szabadelvü kormánynak köszönheti azt, a mivel ma Brassóban méltán dicsekedhetik. A boldogult Trefort miniszter megismerkedvén a brassói magyarság elárvult sorsával, miután a város képviselő-testülete nem volt rábirható, hogy községi el. iskolákat állitson, 1873-ban egyszerre három fiu- és leányiskolát állitott Brassóban és ennek egyik külvárosában összesen 12 tanerővel, melyhez később még egy adatván, ma 13 állami elemi tanitó és tanitónő működik elemi iskoláinkban, több mint 5—600 gyermeket nevelvén a leghazafiasabb szellemben. 1880-ban a boldogult Trefort személyesen is meglátogatta Bras sót, s midőn ezt nem kortes czélból, hanem tisztán közmüvelödési czélból tette, meggyőződött arról, hogy itt még sok, igen sok a tenni való; de aztán tett is ám! Azonnal intézkedett az alsóloku magyar iparos-tanoncz iskolaszerve zéséről, melynek addig hirét sem

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

hallotta a brassói magyarság, mert csak az ugynevezett vasárnapi iskolák állottak alig-alig mondható eredménynyel. És ma? Ma 9—10 osztályban 500 magyar iparos tanonc látogatja ezen iskolát, melyekben a szakismeretek mellett gondoskodva van a tanonczok hiterkölcsi oktatásáról is. Az állami elemi fiuiskola már a 80-as évek közepén ujabb rajt bocsátott ki magából 1. i. az áll. polg. fiu iskolát, melyből pár évre állami fóreáliskola, állami kereskedelmi iskola és állami közép faipariskola nőttek ki magukat.

A ki ma a Rozsó-köruton végig sétál és szemeit fölveti az ott emelkedő áll. fóreálisk., alább az állami kereskedelmi- és középfaipar-iskolák díszes épületeire, igazat ad nekem, ha azt mondom, hogy a brassói magyarságért többet tett a szabadelvű magyar kormány két tized lefolyása alatt, mint a mit még ugyszólván képzelő-tehetség is képes lett volna 1870-ben elővarázsolni. Nem kettőtörtette, hanem hatszorozta, mondhatnám is szorozte itt a magyar öröséget, czéh hálára kötelezvén magra irtán a brassói magyarságot. Pedig még nem mondottam el mindent. Az áll. el. iskola is rajt bocsátott ki magából, az állami polgári leányiskolát ma 120 tanulóval, összeköltve a nőipartan folyammal s csak időkérdés, hogy női kereskedelmi tanfolyammal legyen összekötve. És mi történt a brassói rom. kath. közép- és elemi iskolával? Az, hogy teljesen megmagyarosodott, ép oly lelkes, ép oly hazafias tanárok és tanitók vezetése alatt, mint maguk az állami intézetek. Ezenkívül két magyar óvodát segélyez évente a szabadelvű kormány itt Brassóban, melyekben évenként 120 gyermek jár. Látháatja a 1. vitéz czéhből, hogy a magyar tanerő ma Brassóban közel annyi, mint a 10 czéhű községben. Két szegény ref. és ág. hitü tanitó helyett 50—60 magyar tanerő. Hol az a hazafi, a kinek, ha ha ellenzéki is, ne nyilnának hálára ajkai a szabadelvű kormánynak ilyen tényekedése előtt? És mindezt akkor tette a szabadelvű kormány, akkor fordultak itt meg a bolond emlékü miniszterek, hogy elhagyatott helyzetünkből kiseglitsenek, midőn a tisztelt Apponyi grof ur meg hirbő is alig ismerhette a brassói és Brassó vármegyei magyarság szomoru állapotát. Ma nem irják többé a nemzetiségi helyi lapok, hogy a brassói magyarság csak székely leány czéldékből áll. Az iskolák, még pedig a szabadelvű kormány által alapitott és fentartott áll. iskolák érdeme az, hogy ma Brassóban a magyarság van többségben.

És mindezt rövid 20 év alatt értük el a szabadelvű kormány igaz hazafiságából. Lassan, fokozatosan, de biztosan haladtunk előre a haladunk ezután is. Nem esinálunk mi nagy dolgot ma még abból, hogy a Bethlen miniszter tisztelettére adott ebéd meghirdi német nyelven, voltak fogalmazva. Eljön az az idő midőn az is mésképen leend. Az állami iskolák a vasuti, a melyek pár nap alatt az utolsó darabját is leraják, alapjai még pedig legbiztosabb alapjai nálunk a magyar államesszémek. Midőn pár nap multva fülein kbefog czendülni Brassóban az első sétatéri indulóházná a legelső m e h e t k i á l t á s, emlékezzünk meg és ne feledjük, hogy a feladatunk a h a l a d á s, még pedig a szabadelvű kormány kibontott nemzeti lobogója alatt, mert azon indulóhá is egy ujabb örtorna a magyar államesszémek. ¾

Kodó Ferencz,
kir. tan. tanfelügyelő.

Brassó vármegye közgyülése.

Brassó vármegye f. hó 22-én tartott közgyülése, melyen Maurer Mihály cs. és kir. kamaras főispán az elnököt, következőleg foglalt be a bizottsági főispán a gyülést: üdvözölte, a napi rendre kitüzött tárgysorozat a következőkben tárgyalatott le:

1. A közgyülési tagok pótválasztása iránt, melyre nézve az elnök szerint az első városi kerületbe Lang Henrik, a másodikba Schuster Károly, a harmadikba Copony János választatnak meg.

2. Egy Höltövényben felállitandó gőzgyószertár érdekében felirat intézetik a miniszteriumhoz.

3. A községi jegyző-segédet határozatai nyugdijazásokra nézt, valamint

5. a hétfalusi erdők kezelésére nézve tett intézkedés jóváhagyatik.

6. A tömösi hid használatára nézt a vasuttal kötött szerződés elfogadtatik.

7. Brassó városa, Purkerecz és Barcza-falu 1892. évi kötésegáldirányzata elfogadtatik.

8. Csernátfalu 1891 évi pótkötségvetése helyeselttetik.

9. Csernátfalu kőtárgy tullépése tudásul vétetik.

10. Brassó városnak erdőör nyugdijzására vonatkozó határozata és.

11. Türkös legeltetési szabályrendelete, tovább ha.

12. Szentpétermek temető és halotti kamrára vonatkozó határozata.

13. Szász Hermány szerződése a Garcsin patakra nézve.

14. Prázsmár és Rozsnyó szerződéssi kiszajátitott testvérletére nézve, nemkülömben

15. Rozsnyó határozata kölcsön felvétel iránt helyben hagyatnak.

16. Tiszti ügyésznek az ügyvédi gyakorlat engedélyezése iránti kérése ajánlatólag felterjesztetni határoztatik. Egy pár kisebb fontosságu figy letárgyalása után a gyülés — főispán az ülésteésivel — felosztott.

Iparkiállitás.

(Folytatás és vége.)

Ezzel befejeztük volna a kiállitás leirást. Ha még egyszer végig tekintünk iparunkon, lehetetlen bizonyos örömet és büszkeséget nem érezünk. Alig hinné az ember, hogy városunkban oly változatos, oly sokféle ipari tevékenység működik. De egyszeramind nem szükségtunk el egy másik gondolat előtt sem. Ha visszaszorulik szra, hogy ke reskedéseinkben, üzleteinkben mily kevesel találunk szélesa körü iparunk czikkeiből. Finomabb bőrök, finomabb kalapok, czipők, számtalan fajta ruhák, a vas- és fémipar, agyagipar, fajáyor, sőt a textil ipar számtalan czikkei kereskedéseinkben külföldi gyártmányok. Igaz, hogy iparunk durvabb czikkeivel a nép igényeit mindenesetre, mely talán nagyobb számu, — de kissebb igényü is mint városaink polgársága; valamint hogy készítményei nagyrészt külföldre valók, hová jók; de azt kérdezik, nem szabad a honi piacznak degenerednek adni hazánk gyártmányinak kal külföldre szorulunk, annál is inkább nemmivel végre a külföld is művelődik, az igények ott is emelkednek, s utoljára onnan is kiszorul iparunk.

Iparnak nem szabad konzervativnek lenni. Pedig a mi iparunk alig bontakozott ki még ösi alluptaból. Az ipar terén eléért számos virmayrok nálunk meg nem érvényesülnek. És nehezen is érvényesülhetnek, mert iparunk szét van szóródva.

A szabad ipar lerontotta a czéhek avult intézményét, de ugyszólván azon kapcsot is, mely az iparosokat szaktársuk fejlesztésére, érdekeik megvédésére összetartotta.

Iparunk legégetőbb szükséglete tehát jut annak benső, intenzív fejlesztése.

Ez a végből szükségesnek, iparunkra nézve létkérdésnek tartjuk egy oly iparegyl. let létrejöttetlét a városunkban, mely az összes iparosokat és gyárosokat magában foglalja.

Ezen egylet külön-külön minden iparágnak megfelelően szakosztályokkal kellene bir jon, mely szakosztályokban az illető iparosok nemcsak hiteli érdekeik mivelnek, hanem egyszersmind szakmájuk szellemi részét is oly képen, hogy a külföldi ipar megfelelő ágát folytonosan élénk figyelemmel kisérnök, esetleg kiküldöttjeik által szakmánkat szemlélnek, s azután itthon megbeszélnék s kötnék.

E végből az egyesület egy heti szaklapot is adhatna ki.

Mit az egyes nem tud elérni, azt az egész igen. Rossz viszonyok között rendesen kifejlődik az emberekben az irigysség, a kapzisság, hogy annál nagyobb legyen a baj. Jeles viszonyok között azonban azt nem bánja az ember, hogy eljön más is. Manapság nálunk szűkül a jövedelem, s az iparosok azt kénytelenek egymástól elkonkurrálni.

De el fogjuk érni azt is, hogy a boldogabb időt, ha megértve a helyzetet a szétvonás helyett, egymással kezet fogva, iparukat magasabb szinonlaraviva emelik. Finomab irás és képek behozatala által munkáink versenyképessé tesztik, s visszaszerzik a brassói ipar régi jó hirnevét. Jobb világ lesz akkor iparosaiknak. Ez az lehetséges, mert kivülről minden támogatás van és megjön; csak kétségtelen az szükséges, hogy egy ö r e g a l i t é r ö v e l", és „nogits magadon, s az Isten is megsegít "

Hogy minő szervezeti egyesületté kellene alakitjanak iparosaink, arra nézve nem kivánunk ez alkalommal részletesebb javaslatot adni, de azt hiszszük, hogy mindenesetre két, már szép sikerrel működő egylet szolgálhatna mintul, azaz a „Szabadelvű Polgári Egyesületi iparegylet", vagy a budapesti „Országos iparegylet".

Városunk annyira távol áll a nagyobb központoktól, s ipara is oly tekintélyes, hogy hivatva van eljöbb-utóbb az ipari élet egy más fontosságu fokára.

Ez azonban a mai szétszórt viszonyok között nem fog sikerülni. Az csak az összes iparosok együttes összemüködő tevékenységének lehet az eredménye, vagyis jól szervezett egyesületi működésnek.

Valószinű, hogy ma szavunk a pusztában fog elhangzani. De ez nem aggasztott, mert meg vagyunk győződve, hogy az ezime előbb-utóbb érvényesülni fog. Reszkitkő óhajtjuk, hogy a mai válságos helyzet áldozatait tovább pusztitani, minél előbb megszűnjön, hogy legyen végre iparosainknak is ujbói jó kedvük.

Siklódy István.

Szinház.

Szinház. Meglehetősen tarka elemekből áll a „szerdai szinrehozott darab. „A vesei nagy." Parasztlázadás, mérgezés, rejtélyes események s jellemek, érzelmes jelenetek, emberölés, árulatlanul kicsiszolt fiaik le a közönség érdeklődését. Irodalmi értékről természetesen és kriminálisztikus irányu darabnál szó sem lehet, bár tagadhatlanul egy néhány sikerült jelenetet bir, az érdeklődés pedig ezen jelenet után fokozatosan nő s szerzőjének, a bécsi Ganghofernek, kitől egyik másik különösen a bajor népéletből vett darabja némi hirre tett szert, szinpadi technikáról előnyösen tanuskodik. Ugyanezen szimmel tudvaleróle csak nem régén Kolozsvárt zajos politikai demonstrazokra szolgalt alkalmat. Hogy miért, azt igy a darabból kitünik, aki jobb szerencsét érdemlett.

Az előadás minden jogos igényeknek megfelelt. Előtérben a lőcti szerepével és játékával Szilágyi Szeréna, ki művészetével csaknem valósitivé tudta tenni az alatta szemlélyesitett czigányleány szerepét ugyan apját, népét és Jonel fiatal bojárt, de mégis folesége ugyanzon kicsapongó Notáranak, ki saját anyját megölte, mert czabitásnak elszálalt. Szarvas Gábor az szerencsésen sikerláta a szerepéhez illő, a nép felszabaditásáért lelkesülő, ideális hajlamu bojár hangjat, bár különben ösztvérelőleg nem tanulta meg olyszó fordulatokat szerepét. Kiklósy Ilona igaz bensőségel játszott, mig Deréki Antal, kinek szerepköréhez inkább komikus alakok tartoznak, szerenesésem megküzdött Csuko, az ármánykodó államügyész szerepével, bár tehetsége van a legjobb hajlokony ilyen jellenalakok szemléltyesitésére.

A jelektani képtelenségek daczára érdekes darabot csak esekély számu közönség nézte.

Irodalom.

A „Képes Családi Lapok" kiadó hivatalában egy igen érdekes mu jelent meg legköz elecb Váradi Antal kitünő hazai trónk mai és a „Képes Családi Lapok" fölmunkatársának „Dómon" czimü szimüve ez, mely a „Képes Családi Lapok" külön mellékletének látott napvilagot. Váradi Antalt jellemzetes irálya, kiküli adottsága, jellektani felfogása már régy a magyar olvasóközönség kedveneczévé tette. Jelen müve legszebb alkotásainak egyike, miert is legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe. Ára 1 frt. Kapható minden könyvkereskedésben és a „Képes Családi Lapok" kiadóhivatalában Budapest, Nagy-Korona áteza 20. szám.

Nem mulasztthatjuk el egyuttal meg megemliteni azt is, hogy a „Képes Családi Lapok" szerkintő, Ingy Ernő nagy ily regényt ad előfizetőinek, kiadóhivatal még mindazon előfizetőknek, kik az egész évi 6 frtnyi előfizetési dijat 40 kr. csomagolási és postadijjal együtt egyszerre beküldik, ugyanezen képen négy regényt ad ingyen. Ily módon az előfizető évente nem kevesebb mint 8 diszes kiállitasu regénybez jut a folyó regényekben ugy, hogy ezen most megjelenő mindazon kedvezményeke, melyekben a „Képes Családi Lapok" előfizetőit részesiti, az előfizetesi összegnel, ugy mrnünesenetse tulsulyt kösszönésé a „Képes Családi Lapok" kiadóhivatala alatt nyujtott kedvezmények. Azt hiszszük tehát, nagy szolgalatot teszünk olvasóinknak, ha a „Képes Családi Lapok" t szives figyelmükbe ajánljuk. Kiadóhivatala Budapest V. Nagy-Korona czim 20. szám, hová az előfizetési pénzek küldendők. Előfizetési ára: egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

KÜLÖNFÉLEK.

T. előfizetőinknek boldog ünnepeket kivan

a szerkesztőség és kiadóhivatal.

— *Lapunk legújabbkori száma a közkeső ünnepek miatt kedden, december 29-én jelenik meg*

— A hangversenyi idény egy rendkivül élvezetes szépségével szaporodik. A mint t. i. halljuk, polgármesterünk leánya Brennerberg Irén k. a. az utóbb Bukarestben és Becsben művészétével ismét feltünést kelt tett hegedümüvészmő, ki csak néhány héttel jött haza pihenni, december 29-én a philharmonikus társulat kórermhöldésével a Central termében hangversenyt ad. Jegyek már most kaphatók Zeidner Henrik könyvkereskedésben, Körszék 1 frt 50, zártszék- és karszéjegy 1 frt, földszinti hely 50 kr. Kezdete 8 órakor. Azt hiszszük, nem nagy lokálpatriotizmusra lesz szükség, hogy az estély zsufolt hazzal dicsekedhessék.

— Templomi zene. A rom. kath. templomi kar a szent Karácsonon himpelnek a szent Ferencz-rendiek templomban a következő templomi karokat adja elő: Karácsony első napján 6 órakor reggel: Pasteralmise C. durban kar- és zene- részére Dobrowskitól. „Te deum laudamus" Führer B-bertől. Az evangéliumhoz: „Áludj te kedves gyermek" karácsonyi dal Reisingertől. Az offertóriumhoz: „Puer nobis est natus" Seyler Karolytól — Ugyanaz napon a nagymisére d. u. fél 11 órakor Pastoral mise D-durban Schiedermayertől. A gradualehoz: Karácsonyi dal Seyler C-ből. Az offertoriumhoz: „O salutaris hostia" szólókra orgonakisérettel (soprán-solo Hackmüller Helena k. a).

— Tiszti estélyek. A helyben állomásozó cs. és kir. hadsereg és a magy. kir. honvédség tisztikara, valamint tisztiveiöi a Central szálloda termében a téli idényben négy társas estélyt rendez. Ezek egyike már december 31-én Sylvester estéjén lesz tombolával. A meghivók már szétkülldettek és mi tekszik annak szerint, hogy ezen estélyeken a polgári elem a legnagyobb mérvben kapviselve lesz, főleg ha tekintetbe veszszük, hogy a hadsereg itteni tisztikara a polgari mulatságokon az ünnepeen vesz részt.

— Hagymás. A hagymás megbetegedésekről a varos kapitánysagnal történő bejelentések szerint t. é. november hóban 90 eset fordult elő mely a városrészek szerint legszélesebb osztalarat el, belvaros 49, O. brassó 7, bolonya 3, Szegharaszt 2, Korbak 17, — December 1-tól 23-ig 111. hagymas megbetegedések fordultak elő, mig pedig a belvárosban 70, O. Brassóban 7. bolonyában 11. hólgyszegharaszt 5. és a korbakban 18. — Szemben ezen a megbetegedésekben persze magas számaival szolgáljon azon körülmény megnyugtatasul, hogy a hagymás átlaban nem gonosz, charakterrel bir (el), az összes 120. megbetegedési esetek közül csak 14 volt halálos kimenettel.

— Dalestély A brassói férfi dalegylet mint szamtalan, rendeste nagyszamu tőrszökönösége jelenlétében dalestélyet, ki szokott egylet productiui sokkal ismeretesebbek. sem hogy azokat e helyen behatóbban kellene méltanyolnunk. A müsor elég változatosan volt osszeállitva. Két, Stemmer or altal csinosan énekelt, kissé mesterkélt jellegü Lenzféle dalon kivül, egy vegyes karra irt s a dalegyletnek ajánlott keringőt szólókhoz Wilde-tól. A legutalmasabb számok kö ban gulattetjes és igazi 16-ik századbeli népdal motivumokból gondozott Jüngst-féle férfikar és a Mangold féle „Erdei dal" volt, melyek a gondos előadásban a megtetszés a hatásukat. Jüngst nek szépik karát meg is kellett ismételniök. Hasonlóan tetszett az egyletnek kiváló karmesterének Lassel Rudolfnak sikerült kicsapongó jókedvű a dlettős duzadó kara „Jubelied." A kiadott kétféle szólóénekben a magánénekesek egyenlőtlensége miatt némileg veszitett, de annál jobban sikerültek a kar részletek, melyben az egyelet erős oldala lévén a szép hangzatos jövőrjen. A müsorn balalanak 100 éves évfordulója alkalmából három számmal szerepelt Mozart is; az eléggé ismert „Szövetség dal"-lal gyönyörű férfikarral „Jubilate" a varazsfuvolaból s egy zongora négyessel melyben az zongorarészét Lassel kifogástalanul játszotta.

— Hangverseny. A cs. és kir. kötonai zenekar szombaton december 26 án a tigaddban ad hangversenyt. Kezdete est 8 órakor, belépti dij 30 kr.

— Hangverseny. A cs. és kir. 82. sz. bárö Schönfeld czimü helybeli gyalogezred zenekara a Central szálloda nagytermében vasárnap, december 28 án alkalmi változatos és erdekes müsorral hangversenyt ad. Rich. Wagner: Trombitások folvonulása a 16. században. Meudelssohn Bartholdy: Nyitány „Ein Sommernachtstraum" tól. P. Sommer: Schiller-Verein-Walzer" Walzer. (op) P. Mascagni: Egyveleg „Freund Fritz" operából. Liszt: „II. Rhapsodie hongroise". Stern: „Carneval de Bukurest" roman Fantasia: Joh. Müller: „Grüss Wien" Charakterstücke Tongemälde der XIX. Bezirke. Schebek: „Chor der Derwische" Orientalische Scene. F. Lehar jun.: „Eifentanz" hangversenyt Walzer. 10. Zeller: Egyveleg a „madarász" czimü operéttol.

— Nagyszerű adomány. Romániai buscoani levelezőnk arról értesiti lapunk, hogy Eftimie Towakii elhalt és végrendeleteje szerint a brassói szegények javára 1000 lei-t hagyott. Ugy szintén a brassói szegények javára szintén 1000 lei-t hagyott Ion Ghiorghiu, a Dunaparti Szent Ilyes templom szolgálatban levő szolgája,

ételtelep szászcer lei t hagyott nevezett vásrosnak jótékony czéloknak.

— Esküvő. Massa Sándor, a „Közmű veldés" nyomda gépmestere, f. hó 23 án vezette oltárhoz Németz Josefin kisasszonyt Kiskapusról.

— Eljegyzés. Bartha Gerő kis kapusi m. á. v. hivatalnok, f. hó 21 én jegyezte el Gál Endre csík-szeredai tisztt ügyész bájos leányát, Emmát.

— Szállítás. A m. kir. államvasutak Duna jobb parti vonalak üzletvezetőségének egy hirdetménye 1892. évre való kő-, fedőnemű-, agyaganyagok, gyertya, olaj, szappan, kalyhamaszlag-anyag és egyéb anyagok szállítását illetőleg a brassói kereskedelmi és iparkamarai vidékjában betekinthető. Az ajánlatok 1892. évi január 8-ig nyujtandók be.

— Főkonzulátus lesz Rustsukban — írja levelezőnk — mert a most meglevő egyszerű követség főkonzulátussá alakittatik át.

Romániai parlytvizonyok. Mint bukuresti levelezőnk írja, a collectivitás ismét másodizben gyülest tartottak. Ezen gyülés is nyugodtan lefolyt. Szóltak a kormányt és azzal vége volt. A juniminta gyülésen elhatároztatott a miniszterium elleni bizalmatlansag szavazását magát távol tartani. A gouvernementelnyülés elhatározta a kormányt támogatni. A Vernescu párt az ellenkezőt határozta el. Ez a hajonta igy megy pro és contra.

— Osodaszörny. Mezőturi levelezőnk e hó 18 áról keltezve írja: Ma reggel itten egy Steiner nevű mészáros egy tehenet vágott, melyben egy kicsiny borzsu volt, de egy igen ritka természeti tünemény alakjában, Fekvő álapotban a kis borju egy jól meghizott malacchoz hasonlott. Hátu egyféle tenyérnyi szélesu volt s a hasa egy félmáter hosszuságban egészen szörtelen. Labai kicsinyek, kifejlódve mint a malacok, de egészen rövidek. A legfeltünőbb azonban az arcza, — ha t. i. annak nevezhető — mert ez közelről megtekintve rendkivül hasonlott egy gyermekarczhoz, különösen szeme tájján, csakhogy az orra lapos. A csodaszörnyet a városi állatorvos Neubauer Gyula, szpitfluszba szállitatta és jegyébe csomagolva szonnal elküldte a budapesti állatfegyztintézet igazgatóságához. A csodaszörny nagy szenzaczió keltett Mezőturon.

Közgazdaság.

Alapszabály

egy mezőgazdasági fogyasztási szövetkezet és egy központi bevásárlási állomással rendelkező fogyasztási szövetkezet részére

(Folytatás és vége.)

44. §.

Ha az év folytaban előálló veszteségek az e czélra gyűjtött tőzeli alapból tedoztetek és a mégis hiányzó összeg az évi forgalom mérvéhez képest az egyes tagokra kivetteteik, akkor első sorban a tartaléktőke fordittandó a még mutatkozó veszteség fedezésére, mig az ezt is meghaladó veszteségek fedezésére a szövetkezeti tagok üzleti vagyona fordittatik a vagyon nagyságának arányában s utolsó esetben a veszteség a felelős ág arányában (13. §. 8. pont.) a tagokra vettetik ki.

X. Felosztás és felszámolás.

45. §.

A felosztás és felszámolas a kereskedelmi törvény értelmében történik.

A nyereség és veszteség felosztása iránt ezen alapszabályokban foglalt határozmányok a felosztás és felszámolas esetében is alkalmazást nyernek.

XI. Szövetkezetek szövetsége.

46. §.

A szövetkezet belép a gazdasagi ugyis szövetkezetek alakulandó szövetségébe mint résztvevőes és betevő, addig azonban alávetti magát a központi bank által alkalmazott vizsgáló biztos rendelkezéseinek.

A szövetségi igazgató, illetve az alatta e czélra meghatározott képviselő jogositva van a szövetkezet közgyülesén tanácsadóing résztvenni.

XII. Záráhatározatok.

47. §.

Ezen alapszabályok értelmezéséből netalan eredő vitákat végérvényesen a közgyülés dönti el.

A szövetkezeti vizsonyokat szövetkezeti tagok között támadó vitákat az 1868. 54. t.-cz. 3. czim 9. szakasza értelmében választandó és eljáró választott biróság dönt el.

48. §.

A közgyülés azon határozatai, melyek az alapszabályok megváltoztatását czélozzák, azon törvénycikkel, melynél a szövetkezet czégbe van jegyezve, élethelyéptetés előtt közlendők.

49. §.

Az első ülztelér a szövetkezet megalapitásának napjával kezdődik és az illető naptárévvel végződik.

50. §.

Az alakuló közgyülés nyilt szavazattal választja e gyülésére elnöké, valamint szavazati jegyzőt 1 évre a meglevő-hiznttság és 3 évre az igazgatóság tagjait s az igazgatói, a kinek személyére nézve ezuttal a javaslattétel nem szükséges, mig a könyvivő és pénztárnok személyére nézve az elnök tesz javaslatot.

Szemelvények.

A kereskedelemügyi miniszternek 1890. évi müködéséből, a törvényhozás elé terjesztendő jelentése alapján.

Lapunk tere nem engedi, a sinak kerétén kivül esik e nagy szabasu jelentésnek részletes ismertetése, csak a legfőbb fő bb es bennünket közelebbről is érdeklő pontot akarunk belőle kiemelni, inkább ezt mekelles, mint alapos tájékoztatás végett.

Alsásimszabban megjegyezni s ivánjuk azonban, hogy a kereskedelemügyi miniszterek eme jelentése örvendetesen győzhet meg mindenkit arról, hogy ezen miniszterek a kösvélemény által oly magasra helyezte államférfiui tevékenyseg ugy a kereskedelmi és iparügyben müködik; meggyőzhet arról, hogy az ő kozgadassagi politikaja a gyakorlati élet termő talajaba bocsatja gyökereit, azért áll az oly szilárdan.

Barha kozgazdasgunk azon tág terén, mely hatáskörébe tartozik, egyaránt felkarol minden tényezőt, mi alitat gazdasagi haladásunk fokozatonkat ismeri, mégis kivalik a sokból a hazai iparnak fejlesztése és magyarja növelésre irányuló tevékenysége. S annál örvendetesebb ez, a mint hogy az ipar felkarolásával együtt járó szocziális bajoknak más czélrajhoz alyult kivalja szemi, a tarazdalom békéjének érdekében már most megteszi a praeventiv intézkedéseket.

Iparfejlesztési tevékenységéből kiemeljük a következőket.

Az ipartanacs szervezése, a magyar ipar és kereskedelmi bank megalapitasa, az országos ipari és kereskedelmi alap és a magyar kereskedelmi társaság létesitése, mind oly dogok, melyek egy egy hatháztu eszközt képezik a hazai ipar felvirágoztatásnak.

Különös sulyt fektettuk az ipari raktárszövetkezetek eszméjére, melyek a kis ipart kivánjuk versenyképessebbé tenni. Sajnos azonban, hogy a kisiparosok, bár az ily szovetkezetek számára a kereskedelemügyi miniszter hathatos anyagi támogatast helyezteti lábaiba a nagyhorderejü eszme megvalositasára kevés hajlandosagot mutatnak s a hasznos intézmény egyedül Brassóban van a megihonositas remélt stádiumban.

Figyelemre méltó, hogy mint akarja a kereskedelemügyi miniszter a hazai ipart a jelenkor igényeinek megfelelően szervezni; de még fontosabb a székely kivándorlásnak megakadályozására irányitott tevékenysége. Egy mentesitett 1000 ember 23 anyira káros, régi megrögzött szokásnak akar utat vetni s a kivándorlók ezreinek benn a hazában kivánja foglalkozást adni s meg akarja őket tartani a hazának.

A miniszter már megtette a szükséges tanulmányokat is s a begyült adatok megépőlegy érdekesek; ugyanis a Székelyföldon létező belső alamásoknál 1890-ben 21,082 magyar alattvaló ment ki Romániába s csak 16.982 jött vissza, a ha ehelyt veszszük az ó-szaszi belső állomasnál, mely tudvalevőleg a csango magyarok közlekedési vonata, kivándorolt 1.014 és visszajött 640 ember, ugy azt látjuk, hogy az 1890-ik évben 4.474 egyén maradt benn Romániában; ha pedig az utlevél nélkül és a Predeálon keresztül kiköltözőknek nagy szamat is tekintetbe veszszük, egy évi nép vesztességünk legalább is 5000 lélekre tehető; a mi az alkotmanyos korszak 23 évi alatt nem kevesebb, mint 145 ezer lélekre rug; mely kipótolhatatlan vesztességnek akaru utjai vagni Baross miniszter, nem szorul bő magyarázata.

A kereskedelem és vámügy terén az 1890 ik évben megkezdett előkészitek csak e napokban jutottak ez egy közepőcipai nagy vámszövetségben kifejezésre.

Ez a vámszövetség megteremtése nem volt, am kis feladat az ellatasos elzárkozási politika közepeben, mely alat-egyesiegy s egyéb jogos szinezetü intézkedések ürügye alat gyakran egész a tiltalomig mene el.

A vasut-ügy terén az 1890-ik évben megkezdett nagy akczió ezen évben nyerte meg teljes betetőzését, meghozván az osztrák-magyar államvasutak megvattatát, melyet a magyar vasuti politika legfényesebb sikerének tekinthetünk.

Az osztrák-magyar államvasutak allamositása mellett a magyar észak-keleti vasuti allamositásával Magyarorszagunk egy igen jelentékeny rézse, Kocsától Máramaros Máramaros-Szigetig és Deésig s Debreczentől fel a Berzkid és északkeleti Kárpátokig jutott a magyar államvasutak hatáskörébe; mig az aradi-temesvári vasut sequestralásával délkelet felé tagult az allamvasutak hatalmi köre.

A vasutügy paratlan fejlődésére szolgalt, janak a következő adatok. A magyar allam területén 1880-ban 7.075 km. vasut szolgalt a nyilvános forgalomnak, 1890-ben pedig 11,251 km.; a szalitott személyek szama ugyanezen idő alatt 9 milliónól 29 milliónra, a szállitott áruk tonnai pedig 11 milionól 21 millióra emelkedtek.

Mig tehát a vasutak hosszasaga a lefolyt évtized alatt 59%,-ól növekedett, a teherszállitás emelkedése 92%,-ot, a személyszállitás pedig 204%,-ot képviselt.

Nyilt-tér.*)

Nyilatkozat.

Azon ellerjedt hirrel szemben, mintha mi a Prázsmár községe által f. hó 16-án átvett az utjaju hasznoberbe bocsátott földeket azon szándékkal vettuk volna ki, hogy a földekből a tatrangiakat kitelepitsük, ezennel kijelentjük, hogy mi éppen a tatrangi lakosok érdekében és jullus havában már a folyó tehát nincs az árverésről meg szó sem volt, beadványt intézünk Prázsmár községhez melyben az eddigi hasznober beszedi dijnál 5%,-al olcsóbban ajánlkoztunk a kezességet elvállalni, csakhogy a tatrangiakon könnyitsünk.

A f. hó 16-án megtartott árverésen pedig éppen azért ajánlunk mig holdankönt 13 frtot, hogy a tatrangiakat a földekben megtartsuk, mert hire volt, hogy egy konzorcium szándékozik a tatrangi földeket kivenni és abból a tatrangiakat kitelepiteni és mert tarthatunk attól, hogy ez létesül a 13 frtot holdanként annál is inkább megajánlandónak tartottuk, mert a tajonnak 12 frt 22 krt. a pürkerestünk pedig 9 frt 46 krt ajánlottak meg az általuk birt földek holdjáért, már pedig pedig ezek a földek gyengébbek és távolabbak mint a tatrangiaké.

Mi tehát, ha a bérlet kezünkön marad, a földekben csak a tatrangiakat kivánjuk megtartani, a nélkül hogy magunknak szabad legelettest tartsunk fenn, mint ez eddig a kezetek által történt.

Tatrang, 1891. deczember 23 án.

Szonda Péter. Csuka János,
tatrangi lakosok.

*) Az ezen rovat alatt megjelent közleményekért és azok tartalmáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Barassói piaczi árak.

December hó 18-án.

Buza legszebb .	8.10	Kása	4.—
„ közepes .	7.30	Borsó	9.—
„ gyenge .	7.50	Lencse	14.—
„ elegy . .	5.—	Paszuly	5.20
Rozs. szép . .	6.30	Kendermag . .	10.—
„ közepes .	6.10	Burgonya . . .	1.40
Árpa, szép . .	4.50	Marhahus, klgr	—.48
„ közepes .	4.50	Disznóhus .	—.48
Zab szép . . .	2.80	Juhhus	—.32
„ közepes .	2.50	Fagyi friss . .	—.24
Törökbuza . .	5.00	Fagyi olvaszt .	—.34

Budapesti értéktőzsde

1891. decz. 23-ikí árfolyam.

Magyar aranyjáradék 4%-os . . .	105·75		
„ papirjáradék 5%-os . . .	101·30		
„ vasuti kölcsön . . .	—.—		
„ kel. vasut áll. kötv. I. kib. . .	—.—		
„ „ „ „ „ „ II. „ . .	—.—		
„ „ „ „ „ „ III. „ . .	112·¾		
földtherm. kötvény	—.—		
„ „ „ „ záradékkal . .	—.—		
Temes bánáti földtherm. kötvény . .	—.—		
Temes-bánáti földtherm. kötv. záradékkal	—.—		
Erdélyi földtherm. kötvény . . .	—.—		
Horvát szlavon földtherm. kötv . .	104·—		
Magyar szőldőszama vált. kötvény	—.—		
Magyar nyereményvsorsjegy kölcsön .	137·¾		
Tisza szab. és szegedi vsjegy . . .	130·—		
Osztrák járadék papirban	92·¾		
„ ezüstben	92·—		
„ „ aranyban	109·—		
1860. osztrák. államsvsjegy . . .	137·¾		
Osztr. magyar bank részvény . . .	10·10		
Magyar hitelbank részvény	328.¾		
Osztr. hitelintézeti részvény . . .	284.—		
Ezüst	—.—		
Cs. és kir. arany	5·63		
20 frankos arany (Napoleond'or) . .	9 34		
Német birodalmi márka	57.95		
London	117.85		

Vasuti menetrend.

Vonatindulások *Budapest felé*: Vegyes vonat 4 óra 20 perczkor reggel; gyorsvonat 2 óra 48 perczkor délután; személyvonat 7 óra 23 perczkor este. *Bukarest felé*: Gyorsvona 5 óra 15 perczkor reggel; vegyesvonat 11 óra délelőtt; gyorsvonat 2 óra 19 pkor délután. *Zernest felé*: Vegyes vonat 8 óra 35 pkor reggel; vegyes vonat 4 óra 55 pkor délután. *Kézdi-Vásárhely felé*: vegyesvonat 8 óra 30 pkor reggel és 2 óra 10 perczkor délután.

Vonatérkezések. *Budapest felől* Vegyesvonat 10 óra 5 perczkor este; gyorsvonat 2 óra 9 perczkor délután; személyvonat 8 órakor reggel. *Bukarest felől*: Gyorsvona 2 óra 18 pkor délután; vegyes vonat 6 ó e 55 pkor este; gyorsvonat 10 óra 17 pkor este. *Zernest felől*: Vegyes vonat 6 óra 29 pkor reggel; vegyes vonat 1 óra 44 perczkor délután; *Kézdi Vásárhely felől*: vegyes vonat 8 óra 8 pkor reggel és 6 óra 38 perczkor délután.

Felvilágosität szivesen ad a városi menetjegyiroda, Kolostor-utca 14., hol jegyek s válthatók és podgyasz feladható.

Sz 6727/1891. pulg.

Hirdetmény.

A brassói kir. törvényszék által kirótott tőtetik, hogy a Brassó-háromszéki helyi érdekű vasutak részvénytársasag javára Brassó határán fekvő földbirtokok kisajátitása tárgyában a kisajátitási terv beérkezvén, ennélfogva az 1881. évi XLI.t. cz. 46. §-a alapján a kártalanitási eljárás megkezdésére elrendeltés a tárgyalás megtartására határnapul **1892. évi január hó 11.** és következő napjainak **délőtti 9 órját** a helyszinére kitüzte, a az emlitett t. cz. 47. §-a alapján a tárgyalás vezetésére Kovács Károly kir. törvényszéki kirót és tolltvivőül Ruszu Mihály kir. törvényszéki aljegyzőt küldötte ki.

Ezen tárgyalásra érdekeltek hirdetmény utján is megirattatnak azzal, hogy az érdekeltek elmaradása a kártalanitás fölött hozandó érdemleges határozatot nem fogja gátolni, és egyéni külön értesitésnek elmaradása, vagy a tárgyalásról elmaradás miatt igazolásnak helye nincs.

Brassó, 1891. deczember hó 7-én.

A kir. törvényszék üléséből:

Deési János, elnök. **Dr. Gullya** jegyző.
(243) 3—3

Ezennel van szerencsém a nagyérdemű közönség hecses tudomásra hozni, miszerint

Haltenberger Béla

kassai ruhatestő és vegyészeti tisztitógyárának (alapitatott 1810. évben) képviselőségét, Brassó és környéke részére átvettem. December 1-je óta festés vagy tisztitás czéljából, kellméket veszek és adok át. Az árakat, a festendő szivet állapoja szerint, a gyár maga határozza meg, és kötelezi magát, hogy intézetének a legszélesebb körökben is megkedveltesse, a festendő árok bérmentesitett visszaküldésére, ugy, hogy a közönség csupán a festés költségeit viseli, és minőségi más kiadástól megkiméltetik. Egyszersmind felhivom a nagyérdemű közönség figyelmét viselt ruhák átfestésére minden vilagos és sötét szinre, tetszés szerinti minták után, valamint a kor kivánatainak megfelelő vegyi tisztitásra.

Uri ruhák fejtetlenül tisztittatnak és festetnek, ellenben női ruhák fejtetlen állapotban csak vegyileg tisztittatnak.

A gyár structurálat tisztitására is be van rendezve, és minden e szakmába vágó tárgy fogadtatik el helyreállitás czéljára. Lelkiismeretes kivitel és czélszerű.

Mintak megtekintés végett, készséggel adatnak, és felvilágositás mindenkor nyujtatik. Sárgas rendelvényt kérve, maradtam teljes tisztelettel

Schmid J.
rövid és szövőtárnok raktára
az „aranyszarvas" szálló mellett.
(246) 2—3 BRASSO (Flachszeile 24.)

A gőzfürdő,

mely Bolgárszegben a román fögymnázium épülete mellett találtatik, alapos javitások keresztül vitele után kedden, t. i. f. évi december 22-én ujból megnyiltatott és ezen naptól fogva áll az igen tisztelt közönség rendelkezésére.

Brassó, 1891. decz. 24.

A fürdő igazgatóság.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár ® Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Taglicht és Fleissig

fogarasi gazdasági szeszgyárába egy

vizsgázott fűtő

havi 20 frt fizetés mellett azonnal felvettik. Olyanok, kik nőtlenek és szeszgyárakban már alkalmazva voltak, előnyben részesülnek. (249) 2—3

A legjobb szer

mindennemű viszszony, valamint az azt követő betegségek, mint sárgaság, lélegzeti nehézségek, más szenvedések stb. ellen a világhírű (227) 4—10

HYDROPSIN

(orvosok által ajánlva.) Kapható

Grobstein's Seeapotheke,
Gmunden, Oberösterreich.

Egy üvegnek ára gyógyhasználati utasítással 1 frt, csomagolással 1.20

Nincs többé köhögés!

A Tietze Oszkár-féle

hagyma-bonbons

régi bevált háziszer, meglepő gyorsan hat köhögés, rekedtség, elnyálkásodásnál. Ezen bonbonok egyedül sajátszerű alkatrészei teszik bizonyossá a sikert, ezért ügyeljünk a **Tietze Oscar** nevre és a **„hagyma-védjegyre"**, mert értéktelen és ártalmas utánzatok is lévének.

Zacskókban ára 20 és 40 krért. **Főraktár: Krizsan F. gyógyszerésznél Kremsier.**

Raktárak helyben a következő gyógyszertárakban: Kellemen F., Horowitz Gyula, Roth V., Klein V., Jekelius A., Kugler Ede, Obert H., Schuster Károly, valamint Zinz Henrik kereskedő üzletében.

Továbbá Erdélyben a legtöbb gyógyszertárakban, drogusta üzletekben stb. (169) 9—20

Hirdetmény.

A Brassó háromszéki h. é. vasutak építő főválalata, minden érdeklődővel tudatja, hogy itteni irodáját ez év vegével BECSBE helyezi át. Felkéretik tehát mindenki, ki valamely követelést támasz t, hogy számlaját a hó **28-ig** a könyvelőségnél benyújtani sziveskedjék.

Brassó, 1891. dec. 22.

A **fővállalat.**

(256) 1 2

Gyermekeknek!

A legszebb és legjobb karácsonyi és ujévi ajándék finom **fajgalamb**, melyeket nagyon olcsó árban, majdnem ajándékképen eladok, miután a fajgalambtenyésztéssel felhagyok.

Balázs József,
Bolgárszeg, Kórház-utca 11.

(257) 1—2

Hirdetmény.

Az utóbbi időben Brassó városában elforduló betegségek, több tanárok által elővett vizsgálat folytán csakis az ivóvizre vezethetők vissza.

Ez indít engem a közönséget figyelmeztetni, olyan kutakból, melyek **„hasznt I.t, de nem ivóvíz"** jegygyel vannak ellátva, semmi szin alatt ivóvizet ne vegyenek, és elővigyázatból akármely kutból eredő ivó vizet használata előtt jól felforzék és aztán lehűtték.

Brassó, 1890 évi decz. hó 20-án.

(249) 1—3 *Polgármester.*

„Hotel Central Nr. 1."

vasárnap decz. 27-én este 8 órakor

nagy hangversenyt

ad a 82. számu cs. és kir. Schönfeld báró czimét viselő helybeli **gyalogezred zenekara**, uj és változatos műsorral. (260) 1—1

P. sz. 1533/91.

16293/891. sz.

Hirdetmény.

A városi pénztár számadásai az 1890. évről a hozzátartozó okmányokkal, továbbá a hiányolásokkal és felvilágosításokkal együtt, valamint a Brassó varos vagyonáról szerkesztett leltár az 1886. évi XXII. t. cz. **142.** §. értelmében a városi számvevőség irodájában, alsó Kapu-utcza 63. h. sz. a. 15 napon át közbetekintésre ki van téve.

Miről a közzététel azon hozzáadással történik, hogy mindenik **k ö z s é g i a d ó h o r d o z ó n a k** szabadságában áll netáni észrevételeit **1892. január hó 3-ig** alólírt városi tanácsnál átnyujtani.

Brassó, 1891. évi decz. hó 19 én.

(250) 2—2 *A városi tanács.*

Órákat és optikai szereket

mindennemű nagy és diszes kiállításban tiszteltetel sjéni

Dressnandt J. Ede.

(250) 2—2 *Klastrom-utcza 31. sz. a.*
(a rom. kath. plebánia mellett)

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zongorákról külön képes árjegyzék.

Harmonikáról külön árjegyzék kérendő.

Mechanikai hangszerekről külön árjegyzék.

(191) 6—20

Üzlethelyiség térszüke miatt

az alább emlitett áruk tetemesen leszállitott áron kaphatók.

Női köpenyek és Jaquettek 8 frttól 20 frtig, gyermekköpenyek 4 frttól 10 frtig, muffok (bőrből és crimerből) 80 krtól fölfelé, valamint uri és női divatkelmék, rövidáru és kötött áruk, vásznak és barchendek.

Különösen figyelmébe ajánlom raktáramat a vidéki kereskedő uraknak, miután **partiekban gyári áron alól** árusitok.

Tisztelettel

BEER MIHÁLY,
Kolostor-utcza 23.

(194) 6—6

Az első bécsi vegyi férfi és női ruhatisztító és ujító intézet

a legfoltosabb és legrosszabb állapotban lévő ruhát megtisztítja, kijavítja és majdnem uj állapotba hozza.

Minden férfinadrág toldás nélkül 5 czentimeterrel hosszabbra nyujtatik.

Ajánlatos a ruhanemüeket 5 kilós csomagban küldeni

Árak határozottak és olcsók.

Czim: I. Wiener chemische Reinigungsanstalt Wien II. Praterstrasse 16.

Rendkívüli fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. *Potentator*-ral gyógyulhatnak férfiak rögtön, tartósan és utóbajok nélkül, még oly esetekben is, hol semmi sem használt; még több évi gyengülő vagy elvesztett erő is helyreállíttatik (különleg ázerrevelhetetlen, garantirozott ártalmatlan, izgalom nélküli, kellemes gyógymód). Hires tanárok elismerő nyilatkozatai, legmelegebb orvosi ajánlások és az alaposan kigyógyultak ezernyi hálairatai érdek nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. *Potentator* alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás diskrécióval. Tartalom és származás felismerhetetlen. *Dr. Altmann Károly*, Wien, VII., Mariahilferstrasse 70. sz. Felvilágosító röpiratok kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek. (119) 11—15

„Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank Részvénytársaság."

IRODA HELYISÉG: Kolozsvárt, Bel-szén-utcza 3. sz.

IRODAI ÓRÁK: Naponként délelőtt 9—½1 óráig.

A 400,000 forint alaptőkével alakult

„Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank Részvénytársaság"

üzleti működését most megnevezett törvényesen bejegyzett czége alatt

folyó évi október hó elsejével

megkezdvén, alapszabályszerü működését következő üzletágakra terjeszti ki:

Üzletkör:

1. Jelzálogi fedezet mellet földbirtokra, vagy házakra kölcsönöket engedélyez hosszabb vagy rövidebb idejü visszafizetésre.
2. Már fennálló jelzálogi követeléseket, magához vált.
3. Kölcsönt ad törvényhatóságoknak, városoknak, községeknek és más jogi személyeknek, a mennyiben azok kölcsönök felvételére a törvény vagy szabályszerüen megszerzett engedély által jogositva vannak, nemcsak jelzálogi biztositók mellett, de a nélkül is, ha a kamarok és a tőkevisszafizetés a községi vagy törvényhatósági pótadók és egyéb jövedelmek és fedezetek által biztositattnak.

Az 1—3. pont alatt emlitett kölcsönöket készpénzben utaványozza, vagy azok összege erejéig zálogleveleket, illetve kamatozó kötvényeket bocsát ki.

4. Földbirtokra jelzálogi biztositék mellett, vagy egyéb fedezet alapján nyilt hitelt engedélyez.
5. Saját zálogleveleit és kamatozó kötvényeit leszámitolja és azokra előleget ad.
6. Tőzsdén hivatalosan jegyzett zálogleveleket, állompapirokat és az állami biztositást élvező vállalatok elsőbbségi kötvényeit vásárolja és azokra kölcsönt ad; ilynemü kisorsolt, illetve lejárt értékpapirokat és azok zelvényeit leszámitolja.
7. Váltókat leszámitol. 8. Pénzbetéteket gyümölcsözötés végett elfogad. 9 Folyó számlára készpénz betéteket elfogad. 10 Betéteket átvesz bizonyos illeték, vagy a nélkül.

Kolozsvárt, 1891. szeptember hó 28-án.

Az erdélyrészi magyar jelzáloghitelbank részvénytársaság igazgatósága.

Az intézeti igazgatóság tagjai:

1. Gróf BETHLEN GÁBOR, elnök. 2. Báró BÁNFFY DEZSŐ, alelnök. 3. PÉTERFFY ZSIGMOND, alelnök. 4. Gróf WASS BÉLA, nagybirtokos. 5. HORVÁTH GYULA, hirlapszerkesztő. 6. Dr. KISS MÓR, egyetemi tanár. 7. DEÁKY ALBERT, ügyvéd 8. MERZA LAJOS, mérnök. 9. DÁLMAI GÉZA, bankigazgató. 10. Dr. WEISS MIKSA, ügyvéd

Az intézeti felügyelő bizottság tagjai:

1. Gróf KORNISS VIKTOR, elnök. 2. SZASZ DOMOKOS, ev. ref. püspök. 3. Gróf BETHLEN BÁLINT, nagybirtokos. 4. SOMBORY LAJOS, országgyülési képviselő. 5. POLITZER ZSIGMOND, budapesti bankár. (126) 17—20

Brassó, nyomatott a kiadó-tulajdonos KÖZMŰVELŐDÉS irodalmi és műnyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A „BRASSÓ“ KARÁCSONYFÁJA.

Melléklet a „Brassó“ 73-ik (deczember 24-iki) számához.

Az élet végén.

Harmath Lajostól.

Egy százados hársfa borul ablakomra, s amint hogy nyáron zöld lombjaival jöttevő hűs árnyat vet kis szobámba, úgy télen hóval borított zuzmós ágaival barátságos fényt lövel be ablakomon.

Nem is tudnám már lakásomat a kedves ismerős nélkül képzelni; az évek hosszu sora bizonyos barátságos, bizalmas viszonyt fejlesztett ki közöttünk, s ugy jó nekem, hogy senki sem ért meg engem jobban, mint ez az én kedves barátom.

Tavasszal örömmel üdvözlöm első rügyezését, édes örömmel szivom be virágjának bódító illatát, szeretem üde lombjait, erőteljes ágait; és összzel szomoruan válok meg minden leveletől, melyek halk zizzenéssel szálldogálnak le az anyaföld keblére.

Mindig valami fájó érzés marad vissza lelkembe, ha igy ősz jöttén végig nézem az enyészet elmaradhatatlan munkáját.

Az üde zöld átmegy halvány, majd sötétebb sárgába, a hullás gyengén, majd mind erősebben megkezdődik s a szellő lebbenésén fájó, zizegó hang üti meg fülelmet, mintha suttogó bucsuhangok terjednének szét a szürkés levegőben.

Meg vagyok győződve, hogy fáj nekik elszakadni anyjuk kebeléről.

Ez évben két levél maradt meg egymás mellett a nagy hervadáskor.

Játszi zummögésükből megértettem, hogy örülnek az életnek.

Rideg volt már igy egyedül az élet, de mégis élet volt, s a mint a napok teltek, mind nagyobb félelem vett rajtok erőt.

Ha eljön a vég, ha eljön a megsemmisülés, az örök álom! . . .

Ébredés! . . . Ki mondja, hogy van-e ébredés! . . .

Az őszi napsugárt komor novemberi felhők takarták be, a nyirkos napokra havas zivatar következett.

A két levél remegve huzódott a fehér lepel alá.

Vajjon ez meghosszabbítja életöket?

* * *

Ismertem egy öreg házapárt, kik sokat veszítettek ez életben.

Hat gyermekök költözött el mellőlük oda az édes anyaföld alá, hol nem fáj többé semmi, és ők mindeniket lelkökből siratták meg.

Unokák nőttek s unokák lettek szemük láttára semmivé.

És a két öreg még mindig élt és még mindig nem vágyott a pihenésre. Valami csodálatos erő, valami csodálatos ragaszkodás tartotta vissza az életnek.

Most, hogy e két levél létért való küzdelmét láttam, eszembe jutott ez a két jó lélek.

Mert jót tettek mindenkivel, a ki közelükben élt.

Talán ez volt a kapocs, mely oly szorosan fűzte az élethez.

Mikor megismertem őket, szigoru, zord téli idő volt s a nyomor fölkereste a szegények kunyhóit.

A mi öreg házaspárunk nem feledkezett meg azokról, kiket a végzet csak akkor vesz elé, mikor kiterjeszti sujtoló kezét fölöttük.

A karácsonyi ünnepekre meleg ruhákat, fát és kenyeret osztottak ki rendesen s egész napon át tülleztették egymást a kitartásban, fáradalmakban, melyet a kiosztás szerzett a jó lelkeknek.

S mikor az utolsó szegény is ki volt elégitve, mind a kettő a maga szobájába huzódott s ott „beszélgetett az angyallal“.

Csöngetés hallszott csakhamar, a két szoba ajtaja felnyilt s gyertyafény özönlött ki belőle.

Az asztalon kisded, szépen felcziczomázott karácsonyfa állott, megrakva minden kigondolható csemegével s gyönged meglepetésekkel.

Látni kellett volna az én két öregemet, miként örültek neki!

Szemök ragyogott a boldogságtól s fonnyadt ajkukon a legnagyobb megelégedés mosolya játszott.

Igy szeretek egymásnak örömet az élet végén.

És a mig örvendeni tudunk, addig szép az élet, a mig másoknak örömet tudunk szerezni, addig van miért élni.

S aztán ki mondja meg biztosan, hogy mi van azon túl, hol az élet az örök álomban nyer véget? . . .

Látom zizegni a hervadt leveleket hótakarójuk alatt és értem, miért örülnek az életnek. Az élet végén bár, de még örömük telik madárdalban, üde levegőben s mindenben, mivel e szép, nagy mindenség körülveszi őket.

A szellő meg-meglebbenti fehér palástjukat s a levelek zümmögve huzódnak egymáshoz. . . .

Mikor oly szép és reményteljes az élet s mikor oly borzasztó és reménytelen a vég! . . .

Ötven évvel ezelőtt.

A reformátusok kollégiumai ezelőtt 50 évvel hů tükörei voltak az erdélyi részekben az ország alkotmányos szervezetének. Megtaláljuk azokban az arisztokráczián, a polgári rendet és a földhöz kötött jobbágyságot. Megtaláljuk a megyei igazságszolgáltatást az ettől elmaradhatlan mogyorópálczával, börtönével és a vármegyei gyűléseket az ő zöld asztalaival. Megtaláljuk azokban még a mulatságokat is az elmaradhatatlan muzsikus czigányokkal. Még élelmezése is kicsiben hů tüköre a nagy piaczoknak, a nagy fogyasztó közönség életmódjának.

A kollégium arisztokratái a kilenczvenes diákok, magas teteju kalapjaikkal, zsinórosmagyarkájokkal, talpalós (struplis) német nadrágjukkal, fényházas (suvikszos) czismajokkal, hosszuszáru ákosfalvi pipájokkal s télen derékon zsinórral összefűzött fekete kőpenyeikkel. A polgári rendet képezték a noviczius diákok az előbbiekhez hasonló, de szegényebb sebb öltözeiteikkel s ábrándjaik netovábbjával: hogy belőlük is mielőbb kilenczvenes diákok lehessenek. A jobbágyokat a kollégiumi szolgák képviselték, az ugynevezett *famulusok*, kik fölött ép ugy ott lebegett a curatorok nyullábas ostora, mint a jobbágyok fölött a földesurak és a szolgabirák mogyorófa-pálczája.

A megyei börtön neve a kollégiumban *carcer* volt, melybe azonban már nemcsak a szolgák, de néha még az arisztokraták és polgári rendűek is részesültek, ha arra képesitették magukat. A megyei zöld asztal neve itt *sedria* volt, mely körül az igazságot a *juratusok* (esküdtek) szolgáltatták pénzben, javadalomtól való megfosztatásban és személyes fogságban. Ritka diák volt, a ki e kitüntetés valamelyikében ne részesedett volna — ép ugy, mint a külvilágban.

Nem hiányoztak a muzsikusok sem. A hét munkás napjai után felvirradt a várva-várt vasárnap, melyen délelőtt 9 óráig sorra vették a muzsikusok a lakszobákat (kamarákat) és víg nótákkal mulattták — az arisztokratákat pénzért, a polgári rendet és jobbágyokat ingyen vagy cseklységért, pl. egy elviselt nadrágért, mellényért és czismáért.

Nálunk a maros-vásárhelyi ref. kollégiumban az arisztokraták híres muzsikusa az itt Brassóban közelebb elhalt *Vak Lőrji*, a polgári rendűeké *Korondai Gyuri* voltak. Élelmezőnk *Lidi néni* és a kis-utczai szép *Márisbó*: fiatal magyar menyecske, továbbá a főtt pityóka áruló *Gyuri* voltak. Ez utóbbit igy hivtuk: „Ég a hátod, Gyuri!“ mert a forró pityókát hátán hordozva, ezzel mindig szaladott, a mi nagy örömünkre és mulatságunkra. Kifli, szilva, alma és pityóka a kollégium mellől soha sem hiányoztak. Igy van ez ma is részben pl. a brassói kereskedelmi akadémia udvarán, mert a kofa ma is csak olyan élelmes, mint ezelőtt 50 évvel volt és az akadémikusnak ép olyan jó étvágya van ma is, mint nekünk volt ezelőtt 50 évvel.

Megvoltak csizmadiáink is. Az arisztokratáké *Gombás* uram, a polgári rendűeké *Pius* uram, a jobbágyoké *Csiri*, az öreg czigány. Megvoltak szabóink is, pl. az arisztokratáké Soós, Beke, Varró, Vargyasi, a polgári rendűeké Mészáros, a jobbágyoké Molnár uram, a kit nem birtunk elég munkával elátni s e miatt fölbelőtte magát. Legeredetibb alak volt mindezek között a jobbágyok, azaz a kollégiumi szolgák csizmadiája, a jó öreg *Csiri bácsi*. Hátán hordozta egy szurtos zsákban összes műszereit. Beállitott délelőtt rendesen a kollégium udvarára és a mint torkán kifért, orditotta: „Varrassanak czismáát! A famulusok azonnal ott termettek és kezdődött az alku, melynek 3—4 krajczáron tulmenni nem volt szabad. Több időt vett igénybe az alkudozás, a Csiri bácsi rettentő haragja, a famulusok ingerkedése a jó öreggel, mint maga a czisma-renovácció. Régen kiveszett már onnan is a jó Csiri bácsi, — nem is lesz többé ott a szegény fiuknak olyan pátronusa, mint ő volt. . . .

Tanácskozási, azaz hogy tanulói közös asztalunk sem hiányzott, épugy, mint a megye vagy székház terméből a zöld asztal, azzal a különbséggel, hogy mig a szék bölcs férfiai egy évben csak négyszer gyültek össze, hogy ott meghallgassák *Berzenczey László* és *Antal Imre* liberális párti szónokok beszédeit, — a kamarák közös asztalainál minden este folyt 8—9-ig a tudomány-szivás, mert e nélkül nem volt szabad senkinek ágyat vetni. A szék vagy megye zöld asztalánál a „riadó éljenek“, a kamarák *publica mensá*nál a néma csend, az alattomos sugdosódás, dévajkodás, koppantó hamvával való bemázolás járták, — ott a főispánok, itt a primariusok leirhatatlan bosszuságára.

A megye főnöke a főtiszt néha az ablakon ment haza ebédre, a publica mensa álmos muzsikát égő gyertyával csalták ki az ajtón a curiára, ott a gyertyát kifujták s otthagyták a pokoli sötétségben. A főtiszt soha sem feledte el az ablakon át tett utazást, ép ugy, mint a nebulo az egyiptomi: curiai sötétséget.

Eltünt szép idők, melyekre olyan hiven emlékezünk vissza 50 év után is! Emlékeiteknél még egyszer megifjodunk, mint a hanyatló nap visszfényétől városunk ékessége, a kedves Czenk. Félszázad felforgatta a kollégiumi életet, ép ugy, mint a hazai intézményeket. Jobbra-e vagy rosszabbra fordult a világ sora? Nem diséerem, csak feltidezem a mult idők intézményeit s azt mondom, hogy bolond-e, az a ki csak a történelemből ismeri azokat az időket, melyeknek megváltoztatásáért nemzetünk oly sokat áldozott, oly sokat küzdött és szenvedett.

Kovács Ferencz.

Az élet törvénye.

Midőn lapunk t. szerkesztője a „Brassó“ karácsonyi számába tőlem is czikket kért, töprenkedtem felette, — mint valószinűen mások is — hogy mit is irjak azon ünnepi számba, melynek egészben alkalminak kell lenni.

Töprengésemben találtam is — itéletem szerint eléggé alkalmi tárgyat — midőn azt gondoltam, hogy arról irok, mivel ünnepek alkalmával annyira el vagyunk halmozva, t. i. a reklámról.

Gondolám, irok valamit arról a nagy hatalomról, melynek mindenki hódol és meghozza neki a maga áldozatát. Kétkedik benne mindenki, de nem támad fel ellene senki. Sokakat és számtalanszor ejt tévedésbe, de azért varázshatalmának nem lehet ellentállani, s hisz benne a „nagyérdemű közönség“ többsége.

S bárha tartózkodassal viselkedik iránta, elvárja megjelenését nemcsak az üzleti és társas életben, hanem a jótékonyság terén is. Sőt elég ok a jótékonyság gyakorlása alúli fölmentésre is, ha annak terén kellő módon meg nem jelenik.

Találkozunk vele uton-utfélen, de nem mindenhol s nem mindig látjuk szivesen.

Követjük gyakran hivó szavát, de gyakran is bánjuk meg hiszékenységünket!

A megbánás azonban nem idegenit el tőle, mert gyakran juttat megelégedéshez is, sőt általa a mi egyiknek árt, ugyanaz a másiknak használ.

Csupa ellenmondás s még sem lehetünk el nélküle.

Akaratlanul is követjük utjait, mint *az élet törvényét*.

De az nem lehet, hogy csupán ilyen legyen az élet törvénye.

Hallgassuk meg csak és kövessük is a harangok templomba hivó szavát, a mely szintén reklám, ott az élet törvényét másképp ismerjük.

E tudatra dörebve, gondolám, jobban illik az ünnepi hangulathoz, ha a reklám helyett *az élet vallás törvényével* foglalkozunk.

De talán nemcsak alkalmi, hanem időszerű is ez, midőn manapság hirlapirok s egyesületek a vallás törvényeit utánozva, tiz paranesolat alakjában adják ki programjukat, s midőn az emberi érvényesülés minden terén látjuk, hogy a tudás és ügyesség összes nemét terjesztik, oly czélból, hogy az érdekes és hasznos dolgokkal megismerkedhessék az ember. S ezek mellett mi érdekelhetné jobban az olvasót, mint ismerni *az élet törvényét!* Igen ám, de ki tudná azt megirni, mikor az kiszámíthatlan problemával más-más minden emberre nézve.

De vannak mégis bizonyos motivumai, melyek egyetemesek, s melyek közösek minden emberre nézve.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Ezeket a közös vonásokat találtam az ünnepi hangulathoz illőknek; ezeket jegyzem fel ugy, a miként megmásithatlanoknak tanultam és hiszem azokat.

Hangzanak pedig ekképen. *Az élet törvényei* ne kérdezd, hanem keresd te magad.

Igyekezzél hinni az igazságos, jó lényben, a ki hatalmasabb az embereknél, s téged épen ugy szeret, mint a többieket. Ha a hit nem képes öt megtartani nálad, ragadd meg a kétségbeesés erejével s mondd a küzdő Jákobbal: Uram, nem bocsátalak el addig, mig meg nem áldasz engemet!

Őrizd meg szivedben a szeretetet és bizalmat, mert az viszontszeretetet és bizalmat támaszt. De mindenek felett tartsd fenn és őrizd meg a bizalmat önmagadban. Végre is akárhol vagy, akárhol állasz, az életet egymagadnak kell végighaveznolnod, s magadnak arról számot adnod.

Ne félj. Az örökkévalóság része vagy te is. S akármilyen mélyen nyomjanak le az élet viszonyai, ott is az örökkévalónak keze tart; s akármilyen magasra emeljenek fel, ez a kéz akkor is fejed fölött lebeg és sulyát érezni fogod, mihelyt tetteid eredményeiből a rossz fedezni fogja a jót.

Kisértenl fognak; talán fénynyel, előnyökkel; látszólagos szerencsével; csak lelkedet kell odaadnod; s talán kisértenl fog az élet a kétségbeesésel és bukással. Mindkét esetben jusson eszedbe, hogy neked abszolut, végtelen értéked van, a mely meg nem vehető és meg nem semmisithető; hogy a világ minden kedvezése és magasztalása ahhoz egy szemernyit nem adhat; s a világ minden kárhoztatása abból egy szemernyit el nem vehet!

Zavarba fog hozni és talán elkeserit az élet jutalmainak kiosztása s a világ mindennapi itélete az emberek felett. Jaj volna akkor, ha ez az itélet végleges volna. Éppen a legjobbak és legnemesebbek kénytelenek volnának akkor az önmaguk által felvett erőszak fegyverével kitörni a csalás, elnyomás khaoszából, mely őket körülveszi.

Valódi értéked ott legyen saját lelkedben, tudva, általad és a mindenekat látó Láthatatlan előtt.

Kövessük az életnek ilyen törvényét!

Mikor Kulcsár vigad.

(Rajz. —)

— Mertmivel, könyörgöm alásan, ez mai szent napon este az ipartársulatnak táncvigalma vagyon. A csizmadiák ifjuságának tudnillik. Elnök ur ő méltósága már ottan létezik; padlót sikáltak, függönyöket aggattak és a többi. Luszterek is kellenének, de nincsenek. A tekintetes urnak ime itten vagyon egy, a bolti nagy luszter. Könyörgöm alásan, mert meg lesz becsülve; törés, rontás, meg nem történhessék, s ha igen: azonban megfizettessék. Igen is, becsülettel.

Hogy igen.

Lássa ebből ország-világ, hogy Kulcsár uram szerfelett módos ember, a ki a beszéd tisztességével élni tud. Csak legyen kivel.

Most szerfölött ki van öltöztetve. Testi hüvelye a vasárnapi gunyába van bujtatva. Járó „gépezete" pantallót visel, feketét; arra borul egy vereses lilaszinbe játszó szatinglló, virágos lábbi, a mi csak igyugy villan ki a sujtásos magyarka alól.

Nem maradt el az ezüstös órálánccz sem, a miről leftyeg a zöld szalagra kötözött órakules, szivarvágóvágó gép, egy fejjel lefelé függő zsidó alak, meg a füsölődő satulka kulcsa.

Széles, fekete, széleín vörösbe játszó rojtos nyakkendő hajik ki mellére a tászlis inggaller alól; s fején (tarka gondolatok e tüzes kemencéjén) nincs a hagyományos simléder, de sőt inkább a fekete kalap, a mi ki van kefélve s kiolajozott hajára ugy van feltéve, mint illik egy komoly hazafihoz, a ki legény ember, de már egy kissé időtöltött ember.

Az pedig nem mindenkinek orrára kötni való, hogy ő miért nőtelen. Elég, hogy az. Beszélhetne arról a kis muskáli bokor a kis ablakban, néha napján az indulatosan megtaszitott gyalu, meg az abból a korból való Iván mester, s még öregebb asztalos. Ha már olyan vén nem lenne, hogy a beszéd is nehezére essék.

Elég, hogy nőtelen. De azért néha vigad is, néha busul is, s néha azt sem tudja mitől, mitől nem: olyan keserű lesz, mint a cseppentett büröklé!

De ma nem olyan nap van. Ma a bálban vigan lesznek, tudom.

Vele tart Veres István, a nyálas magyar nadrágjával, hegyes orru csizmájával; ott lesz Kulacz Jóska a pék-mészáros, bohókás kedélyével, kötekedő virtusaival; el nem marad bizonynyal Éltető sem, a ki helyesebbre pódri a bajuszát erre a napra (ha lehet); nem késik el Vidra István, Ajdász a kereskedő, Vitális a jegyző és Lájber az irnok.

Csak az Isten őrzi, ha a főszolgabiró is ott nem legyen.

Ezért kell ma Kulcsárnak a luszter. Nem holmi gyenge mécses vagy gyertya, avagy lámpa. Épen egyenesen luszter, a mi világol, fényet vet, szikrázik, csillog, hogy az Anti czigány kopaszodó feje is nyerjen belőle valami derüt, a mikor éjfél felé a gőzös, párázatos nehéz levegőben rángatja nekik a láb alá valót.

— Uram, kérem hazafi tiszteltetel, ez nem közönséges nap.

— Bál napja, Kulcsár.

— De nagyon. Én tasztom a gyalut, furom, enyvezem, szabom a deszkát, lakozok, mérek napestig, hogy csak sirül kezemből a munka, a mikor dolgozom. Mikor pedig nem, akkor ur vagyok, akár a biró, akár a tekintetes ur. Az iparos tudjon dolgozni, mint egy derék bürger, de tudjon mulatni is, mint egy uriember. Már én olyan vagyok.

— No az igaz, Kulcsár.

— Hát csak azért mondom. Én pénzel megyek oda, nem szeméttel. Ha bálba megyek, nem koplalok. Vacsora, bor, fekete kávé, torta és csája. S reggelig aztán hadd szöljon a bánda. Mert élni kell, uram nekem is, az urnak is, a czigánynak is.

— Persze, bizony élni!

— Mert én, uram, magyar vagyok. Kulcsár és asztalos. Ipari vagyok. De egye meg a fránya vasvillával a komisz czehmert, a ki oda megy suttyogni, koplalni és felni a rakott asztalt, a kernyeltől, a bortól.

S ott megdörgöli az üstökét.

— Hét forinton alól nem megyek a bálba. Nekem annyi kell, hogy egyemigyam s hogy megtraktáljam Tódor Mónit s Lakatost. Megiszunk italokat sokat, megeszünk ételeket, a mennyi dukál. Ha van, fagylaltot is eszem. Mert Ordógné jól csinálja azt is, meg a malacpecsenyét is veres káposztával.

— A mi bizony nem is megvetendő táplálék, májszter.

— Hát ne is legyen! Ez a föld, uram, nem csak az urakért van, hogy csak azok éljenek jól. Mert lehetetlen az, hogy az ember szegény is legyen, kopaljon is. Böjtöljön a barát, mikor muszáj. Én jól lakom, ha tehetem, s leöntöm borral, hogy usszék.

— Bölcsességnek jó elv.

— Fránya legyen a bölcsességgel! Kossuth kortársa mondotta: „a tudósok mind szegények".

— De van ám gazdag is közöttük.

— Van, hallom. De az mind csaló, Kocholó, Mackenzieskedő. Igaz tudós, olyan, mint az Isten nyugosztalja — Berde igazgató vala, hogy messze büzlik a pénzes gunyától, s hogy egy nyakravalót se tudjon megkötni a maga jóvoltából.

De már könyörgöm azt a lusztert.

Az ugyan voltaképen és valósággal csak egy szerény lámpa, de jobban esik a lelkének, azt magasabb névvel titulálni.

S aztán viszik diadallal, a czigány Veréb Jóska, meg egy szurtos inas.

Kulcsár hátul kiséri őket, tekintélyes, fontos arczczal, mint egy győztes hadvezér, ki az ellenség lobogóit hordoztatja maga előtt.

Szót-szótvá az utczán, hogy lássák s tudják, minő fontos missziókban forgódik.

Hogy ma bál vagyon.;

Nem olyan bál, mint az uraké, hogy fele ásitozik az unalomtól, majd elnyelvén a sajtf ejét, mikor előre küldözi az ágyvető sóhajtásokat, a másik fele pedig csak faltámasztani jár oda, s kritizálni krinolint, kontyokat és nagyuri lenézéssel tekint a tánczolókra.

Nem!

Ez egy igazi bál. A hol, mig a czigány birja s a lehellet el nem akad: forognak, keringenek, dobognak, kurjongatnak a jókedvteléstől; bál, melyen szenyves lesz ugyan a ruháderék a rájta maradt, becsületes dolgos tenyerek nyomától, de a mely után aztán minden táncoss egy hétig sántál a nagy iparkodástól s a táncosnék a markaikban viszik haza elrongyollott ruháikat. Ugy illik az.

Kulcsár benne van.

Nagyokat nagyokat dobban; oda kapkod a fejéhez, füléhez, mintha fejszakgatása lenne s meg-megfordul szaporán az sajtó tengelye körül, a táncosnét eltartva távol magától, mintha csodálkoznék, hogy az még mindig Vidráné s nem valótott Tünder Ilonává. Enyi erővel azt is meglehette volna.

Elbusult tánez az, a mi felveri a frissen sikált padlók porát, a mitől dér lepi be a ablakokat, vegyitve az „kredenczből" kiszálló pipafisttel.

Kulcsár elfeledjett mindeneket már maga körül. Vérben forgó szemekkel, izzadt üstökkel dobog, meg-megrázva az oljos vörös zsebkendőt, s kurjongat a czigány felé:

— Ne sajnáld, az angyalodat! Huzd! „Forgasd, forgasd mindaddig, mig a padló lángalik . . . Ne te-ne. Hogy volt! Ne hagyd! Szorítsd! Ide huzd a lábam alá. Mert a torony tetejébe lépek! Ej, haj! Vigadjunk. Hopp, hó, hoppp!

. . . . . Ma szombat van. Holnap délig itt vigadoz Kulcsár, s hétfőn reggelig iszik a tetejébe. Blaumontag este lesz, a mire elfáradt kedélyjel haza vetődik, keresztül bukdácsolva gyalupadokon, félbemaradott enyvezett széklábakon, hogy rideg üres ágyas házában felkeresse a vacskát, s küzködjék a bor gőzével, a dikcziók zsongó emlékével s azzal a tudattal, hogy bizony-bizony elfogyott a pénze a fenékig.

Azon aztán fel-felesümé egy kicsit, sóhajt egy nagyot, rug egyet, még nagyobbat az ágyfán.

S akkor lessz még csak vége a bálnak, a mikor bortól soros ajkaival, felsóhajt a reábuló álom nyomása alatt:

— Bizony nem ér ez az élet egy gyalutaszitást!

Timon Sándor.

Sófalvi József elfogatása 1850-ben.

Alig 5 éves gyermek voltam, de hiven emlékszem, a mit e néhány sorban leirok.

A mozgalmas idők lecsillapulása után minden intelligenseb magyar ember félve beszélt, félve járt ide-oda, s nem tudta, melyik időben jön egy-egy csendőrjárat elfogatására. Még a legártatlanabbak is féltek, mert a hivatalos apparatusból azon időben kitelt a biró, a tanu, szóval minden s nem teketóriáztak, mikor elfogták hazánkfiait.

Egy este csendes hajlékunkban ültünk. A még most is élő nagyanyám a deczemberi est unalmát tüzendő, térdére vett s ugy meséit nekem. Egyszerre az összes házi ebek erős ugatása tett figyelmessé, hogy udvarunkon nem rendes járás-kelés van. — A nagyatyám távol volt, hivatalos egyházi funkcziót végzett.

Még nagyobb lett ijedelmünk, mert négy fegyveres csendőr s három ugynevezett beamter állított be hajlékunkba. Én a szék alatt kerestem menekülést, mig nagyanyám ijedten is előállott s remegve köszönt vendéeinek.

— A tiszteletessel volna egy kis dolgunk! — mond B. kertlteti íráztak.

— Sajnálom, nincs itthon — felelt jó nagyanyám.

— Itt maradunk éjjeli szállásra, hát talán haza jövend ..

A nem szivesen látott vendégeknek jó vacsorát teremtett elő remegő nagyanyám.

Hiven emlékszem, a mint egyik hivatalos — különben katonaruhás - személy engemet a szék alól kivigasztalt s annyira magához édesgetett, hogy szép portupéjától alig birtam megválni.

Vacsoránál ülünk, midőn nagyatyám, a tisztes ősz pap, hivatalos utjából este 9 óra tájban megérkezett. Halálsápadtan jött be a szobába, látva vendégeit, kikről tudta, hogy folyton elfogatásokat eszközölnek. A szivélyesnek mutatkozó biztos helyet csinált maga az asztalnál, hová nagyatyám letült, de mind az étel, mind az ital érintetlen maradt előtte.

A biztos látta a kinos állapotot, mibe öregem jutott s elég jó szive volt megszabaditani ettől.

— Fontos ügyben jöttünk, a mely azonban tiszteletedet érinteni fogja; de megkivánjuk, hogy legyen őszinte és igazságos. Sófalvi József derzsii unitárius tanitó forradalmi titkos szövetségnek, összeesküvésnek tagja; erről biztos tudomásunk van. Mit tud tiszteleted erről?

— Semmit! — volt a válasz. — Velem e tárgyban mit sem érintkezett s én alig is hiszem, hogy lenne e dologban valami.

— Kövessen ön bennünket a Sófalvi házához.

Nagyatyám módot keresett, hogy Sófalvit értesítse. Nem lehetett A négy csendőr a cselédeket sem engedte mozdulni.

Néhány percz mulva a küldöttség a tanitó házában volt

— Nyissa fel irósztalát! — szólt a biztos, s pillanat alatt az irományok mind kézben voltak. Egy levélen e czím volt: „Sófalvi József tanitónak Deézán". Benn a levélben ezen néhány sor: „Légy készen, néhány nap mulva tit az ora. Akkor azon néhány falut fel kell keltened. Ne feledd, hogy halál az árulóra."

E levelet a biztos zsebre tette, s bár Sófalvi könyörgött a biztosnak, hogy engedjen időt, mig nejének utasitásokat adhat, de ez nem engedett. Azonnal indóttta a kirendelt (cambiator) szekerén, csendőrök fedezete mellett.

A szegény tanitó több évi várfogságban volt Josefstadtban s családját itthon az egyház tartotta kegyeletből.

Szomoru karácsonyt értek. Anya és gyermekek folyton sirtak, mert atyjoknak még hirét sem hallották sok ideig.

Az én gyermekkori emlékeim mellett jó öreg nagyatyámnak sokszori elbeszélése veste emlékembe egy szerény, de hazafias tanitó szomoru politikai történetét. — Később az egyház megjutalmazta s Udvarhelymegyében K.-Solymos községében adott neki állást, hol most örök álmát nyugossza.

T. Á.

A tengerész karácsonya.

Lágy szellő lengedez az egész láthatáron. Minden csendes, nem hallani egyebet, mint az árboczkosárban őrt álló tengerésznek jelzéseit, a melylyel koronkint bizonyitja, hogy ében van. A kapitány is nyugalomra hajtja fejét, miért is virrasszon, a mikor nincs mitől aggódnia. A hajó biztosan halad czélja felé s ha az idő tovább is kedvező marad, három hét mulva kiöttöbe érnek. A kormányos egykedvüleg szemléli az iránytűt, közben-közben el is mélázik. Nincs semmi ok az óbersége, miért erőltesse meg magát.

A mult napokban igen kedvező szelek jártak és a hajó haladását biztos mu-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tató sebességmérő, oly eredményt mutatott fel, a milyent nem is remélhettek. A mi szellő is kedvező s bár a vitorlák nem is elég dúzzadtak, de azért nincs ok a panaszra. Nem is zavarja meg az éj csöndjét semmi, csak a kormányos és őröknek felváltása három óránként, a kik monoton mondják el egymásnak a szokásos üdvözlést, meg hogy semmi nevezetes nem történt. Egyhangusan szeli a hullámokat a szép Gabriella, mely csak nem régen került ki a southampton-i hajógyárból. Ez az első utja. Felszerelve a modern technika minden előnyével, ellátva tágas vitorlával, éléskamrákkal, szivattyúkkal gőzerőre berendezve. Kapitánya az ősz Moretti egyike a leghiresebb tengerészeknek.

De im az árboczon felemelkedik Pietro, a kirendelt őrszem s távcsövével észak felé fordulva, aggodalmasan int a kormányosnak. Luigi a kormányos egykedvüen nyomja meg a kapitány kajütjébe vezető csengettyűt s néhány pillanat mulva Moretti kapitány is a fedélzeten van. Távcsövét ő is északnak irányítja és csakhamar észreveszi a kis felleget, a melyet mi bizonyára számba sem vennénk. De a tengerész már ismeri, mit jelent a hajnali felleg! Nehány percz s a hajó teljes személyzete talpon van. A kapitány angol hidegvérrel osztogatja parancsait s a matrózok serényen hozzálátnak munkájukhoz, közben-közben aggodalmas pillantást vetve északra, a mely irányból a vész közeleg.

A kis felleg gyorsan növekszik, világos szürke színe mind sötétebb lesz, a tenger szép kék színe mind jobban zöldül, néhány pillanat s az eddig tükörsima vízfelületen megjelenik az első hullám s megingatja a szép alkotmányt.

A kapitány parancsszavára bevonják a vitorlákat, elzárják a hajó belsejébe vezető lejárásokat, nem marad senki, most mindenkinek dolga akad a fedélzeten.

Az eddig lanyha szellőt mind erősebb szél kezdi felváltani, az árboczkötelek között rémes sivítás hangja hallatszik, a matrózok aggodalmasan néznek egymásra, mintegy kérdezve: milyen karácsony estének lesz ma? Megérjük-e a holnapot? Képesek leszünk-e megdacolni az elemek támadásával?! És az alatt a néhány pillanat alatt, melyet várakozó állásban töltenek, agyukban a gondolatok egész serege villja fel egymást. Itt távol a hazától, távol szeretteitől, távol minden talpalatnyi földtől, a Megváltó születése elcsetéjének napján egy kedvesebbnek, még vonzóbbnak tünik fel az az ős kis otthon! Az eldult kis feleség, a kedves gyermekek, az ősz anya, a kis házikó ott a Quarnero partján mind megjelennek lelki szemei előtt. Maga előtt látja jó feleségét, a mint a szerény karácsonyfát disziti kis gyermekei számára, a mint imádkoznak távollevő atyjuk életéért s kérik a kis Jézust, hogy minden veszedelem s baj nélkül vezérelje őt haza. Otthon maradt jegyese jut eszébe a másiknak, a szép Marietta! Ha szerencsésen hazaérnek, meg lesz az eskuvő! Madonna segíts! Szegény torodott deres anyjának alakja jelenik meg előtte, a kinek ő az egyedüli támasza. Pedig szegénynek tán már pénzeskéje is elfogyott, dolgozni nem tud, ugyan kölcsönöz-e még neki a jó szomszéd?

E közben a lidérczek megkezdik táncukat. A hullámok mind gyorsabban követik egymást, a sötét, komor felleg immár az egész láthatárt uralja, alig kezdett hajnalodni, már is elsötétül. A szép Gabriella csakhamar a hullámok játéka lesz, a kormányos egyunaga nem bir már az elemek hatalmával, segítségére van szüksége. A kapitány elrendeli a mentő csolnakok rendbehozatalát, leoldják azokat a hajó oldaláról, megvizsgálva előbb, hogy a kis horló tvóvix, s az élelmiszer-láda helyükön vannak-e. Gyenge vigasz a veszedelemben, de több a szalmánál. Voltak már, kik ily módon menekültek meg a biztos halálból, miért ne tehetnének ők is ily szerencsét!

Szélzugás, hullámcsapás, a kapitány harsogó vezényszava mind sürübben hallatszanak. Mindenki lázas munkában van, a veszedelem közelg. A féktelen játék, melyet a bőszült hullámok a hajóval üztek, mind kritikusabbá teszi a helyzetet. A tengerészek fáradtan kapaszkodnak az árboczkötelekbe, a kormánykereknél már négyen birkóznak a legyőzhetlen erővel. A veszedelem folyton növekedik, az erő mind inkább lankad. Moretti kapitány rendületlenül áll helyén, éles szemmel figyelve a vihar fordulatait, erélyes szavakkal bátorítva a csüggedőket. Az orkán tetőpontjára hág. A hullámok tajtékoznak, átcsapnak a fedélzeten, nincs többé hely, a hol egy pillanatig biztosan állani lehetne. És megkezdődik az élet-halálharcz. Az elesigázott tengerészek emberfölötti erővel viaskodnak. Van már közöttük, a kinek alig van annyi ereje, hogy a saját biztonságáról képes legyen gondoskodni. Ezek odakötik magukat az árboczfához s mint élettelen testek, jobbra-balra hányódnak, ugy a mint a hajó jobbra vagy balra dől.

És így tart a küzdelem már egész nap, míg végre a veszedelem kritikuis pontján világosodni kezd, tisztul az idő s ép oly gyorsan, mint a hogy keletkezett, szünik a vihar. A bősz hullámok még egy-egy hatalmas lökést adnak a hajónak, mintha nem lennének megelégedve az elért sikerrel s próbálkoznának lankadó erejükkel a a haláldőfést megadni.

Esti hat óra van, mire az orkán megelégelte dühöngését — megszünik.

Lassaukint rendbe hozzák a fedélzetet, a mentő csolnakokat helyükre megerősítik, a kapitány felvezsi ünnepi ruháját, sipjával gyülekezést jelez s a testben, lelkében megtört tengerészek támolyogva vesznek ki körül.

— Tengerészek! így kezti beszédét — ma a Mindenható és a Szent Szűz kegyelméből nagy veszedelemtől menekedtünk meg. Illő, hogy ezen jóságáért hálásak legyünk. A mint partot érünk, mindnyájan templomba megyünk s misét hallgatunk. Az én kötelességem benneteket arra is figyelmeztetni, hogy ma van karácsony előestéje. Hanyon mindenki ünneplő ruháját vegye fel tehát, a reggel 9 órakor fogjuk megtartani az előírt istentiszteletet. S most térjetek nyugalomra!

És a szegény fáradt tengerészek kimerülten dülnek kemény nyugvó helyükre, oly édes, oly kellemes a pihenés! Megjelennek előtte ismét a jó feleség, a kedves gyermekek, a karácsonyfa, a boldog családi kör s édesen álmodik szeretteiről.

. . . . . .

B. Gyula.

Csak örökbe fogadták.

(Kép a czigány életből.)

Abban állapodtak meg, hogy karácsony előtt két héttel lesz az eljegyzés, a lakzira pedig a második ünnep jen grülnek össze.

Most ott van a két érdemes familia a tiszteletes uram szakállszárítójában. Természetesen nagy a vir-vár, arról foly a szóbeszéd, hogy hát ki is menjen be a tiszteletes ur kegyes szine elé, ki legyen a szószóló. Csóri Dámi, a válogyretó kompánia érdemben megöszült vezetője, ki a násznagyi tisztet avval a határozott kikötéssel vállalta magára, hogy az első fontos lépésen kívül minden egyébet megtesz, ez alkalommal nem jöhet számitásba. Neki annyi is lesznek egyéb érdemei: ő álija ki a lakzi fele költségét. Ez tökéletesen elég; vajjon ki tesz meg még annyit is — ebben a szükös világban. Neki hát hagyjanak békét.

— Hát aztán ki adja elé a dolgot, szólj már Dámi — ki menjen be a paphoz? — kérdi az öreg Dondos Miska, a völegény apja.

— Hát ki menjen? menj be te a fiaddal, meg menjen be Csügér Ádi, a Boris apja, Tíéfán a fiu meg a leány, hát vegyétek ki el a dolgot.

— Én nem megyek — szól Csügér ináltlankodva — ha leány kell, itt van. Én többet nem teszek.

— Hallgass te Ádi, hiszen én is mondhatnám, ha fiu kell, hát itt van . . .

— Akkor hát nem lesz semmi a dologból. Szólnak egyszere hármau is.

De már erre nagyot dobbant a Dondos Gyurka szive. Ha senki sem jó velem, hát benegyek én egyedül is — szólt határozottan.

S a két familia apraja-nagyja egy szivvel-lélekkel helyben hagyta, hogy álljon a tiszteletes ur elé a Gyurka: ő veszi el Csügér Borist, ő él vele, érdemeije ki hát egymaga. Neki is van szája, beszéljen vele s punktum.

Nem is várt sok biztatást, nanem egy mérész kézmozdulattal a fakilincset kinyitja s egy másik még merészebb lépéssel a küszöbt átlépi. A tiszteletes ur épen a hosszu ambituson sétált, talán a mai prédikáczióról gondolkozott.

Gyurka még az utczajtóban levette uj donat uj fekete bársnyból kucsmáját s nagy illemtudással közeledett a fiatal czélhez, kinek kezére alázatos csókot nyomott, kifordult cserepes ajkával.

— No, mi kell Gyurka?

— Hát, csókolom a kezit, lábát a tiszteletes urnak, én azért jöttem, hogy a Csügér Borist el akarnám venni — feleségnek.

— Abból nem lesz semmi, Gyurka; nem engedi a törvény, mert még nem voltál sor alatt

— Kárhozzék el a lelkem, tiszteletes uram, ha nem szeretem azt a fehérnépet — csókolom a kezét, lábát.

— Hiszem, hiszem, Gyurka, hogy szered; hát mért ne szeretnéd, elég szemre való, meg aztán fiatal is, de más itt a baj: tilják a törvények, hogy most elvedd, haza vidd.

Hanem három év mulva, ha tul vagy a katonaságon, akkor összendalk titeket. Most nem lehet, értetted? most nem lehet a punktum.

— De mégis, ha csak lehetséges — csókoljuk a kezit lábát — szegtem rajtunk — szólalt fel az ambitusra három-négy torok egyszerre, kik az előbbi beszélgetés alatt észrevétlenül bejül kerültek — megsejtvén, hogy a dolog a völegény és a lekész között nem megy olyan simán mint kellene. Megszólgáljuk a tiszteletes ur nagy jótéternségét.

— Téglát vetünk a nyáron a szent eklésia számára, szól Csóri Dámi.

— Csókot, békát hozunk tavaszig, ígéri Csügér Ádi.

— Hogy áldja meg az Isten ökrit, lovát, tehenét s az egész háztáját — áldázkodék a két vén czigány asszony, már most a két örömanya.

— Fogjátok be a szátokat, nem kell nekem a ti téglátok, csókotok, békátok — szól méltó felháborodás hangján a tiszteletes. A mit megmondtam, megmondtam s annyi; csak nem tágitok a lelkiismeretemen a ti ügyetekért.

— De mikor tudom, kedves tiszteletes ur, áldja meg az Isten még a hajaszálát is, hogy az én Gyurkámból soha sem lesz katona. Mindig fáradt, ha futni kell, aztán a balkanjában nincs annyi erő, mint a jobbikban. Tudom, hogy nem lesz katona az én Gyurkámból. Ugy e te is tudod, Csóri?

— Hogyne tudnám, hiszen még kis gyermek korában is félt a puskától — tóditotta kiszaggatva a vályogető kompánia érdemes doktora.

— Az már nem az én bajom, — szólt nevetve a komolyságból hirtelen kizökkent fiatal lelkész. Azt elvégzik majd a sorozásnál; ha nem lesz jó katonának, jó lesz krankfurtunk, de mégis ki kell szolgálnu a három évet.

— Jaj Istenem, teremtom! megkövetem alásan, hát miféle állat aztán az a korongfut i . . . kérdi aggódva a vén Dondosné, Gyurkának a szülő anyja.

— A krankfuter olyan katona, a ki a többi katonákra felvigyáz, mikor az ispotályban betegen feküsznek.

— Hát olyan daktor, ugy-e instálom, csókolom a reverendáját a tiszteletes urnak

— Olyas valami, szólt ráhagyólag a pap, csakhogy a kellemetlen látogatókkal ne üzze fuzze tovább a beszédet.

— No látod, még daktor lesz belőled, s körül állottak a szegény völegény-jelöltet, vigasztalták, dédelgették tél-tul az egyre sohajtozó Gyurkát.

A pap láthatólag örvendett a beszéd ilyen fordulatának s komolyan meghagyta nekik, hogy vessék ki az eszközöket azt a házasságot. Majd három év mulva, mikor Gyurkának a kezében lesz az obsit, akkor jöjjenek el ismét. Azt is megmagyarázta nekik, hogy miért nem engedi meg a törvény a korai egybekelést, mert t. i. ha most összeadná őket s idővel két, három rajkóval megszaporodna a familia s egyszer csak hirtelen háboruba kellene menuie a Gyurkának, mit csinálna akkor a Boris? meghalna étlen, szomjan a rajkóval.

— Látjátok, azért nem engedi a törvény, hogy ne legyen annyi szerencsétlen ezen a világon. Aztán nem is jó katona az, a kinek családja van, annak mindig haza huz a szive. S most menjetek el Isten hirével.

A két érdemes czigány familia Csóri Dámi vezetése alatt kénytelen-kelletlen kivonult az evangélium szerint reformált tiszteletes parochiajából. Az utczaajtóban még egyszer footolóra vettek a dolgot; de mindhiába, nem tudtak más megállapodásra jutni; minthogy a Gyurka katonának megy annak idején a a Boris szépségesen kivárja.

Tehát most nem lesz eljegyzés s nem lesz lakzi! Nagy sor ez fáróhez — a szegény Gyurkának. Vakarta is eléggé a fületövét, aplostul, anyjostul; de biz azon nem lehet segiteni. Pedig hogy kifundálták a dolgot! Tavaszig együtt lakna az uj pár a Boris szülei, aztán meg szépen összeállana a roknság s olyan házat épitenének égetetlen téglából, hogy gyönyörüség volna ránézni is. Gyurka ért a muzsikához is, télen arvul keresné kenyerét, nyáron át meg téglát vetnének a feleségével s szép osztalékot kapnának a hideg ösre: lenne költség fára malaczra s minden olyanra, a mi egy fiatal házaspárnak szükséges.

Füstbe fult remények!

A mély gondolatokba merült csapat, mikor a kis-kandilla utczába éjen be akart térni — önkénytelenül megállott. Valami fontos mondanivalója akadt Csórinak.

— Gondoltam valami jót, hallgassatok csak rám.

— No mit gondoltál Csóri . . . ? s kétkedve néznek fel a hóri-horgas, jól megtermett férdemes vezérre.

— Tudsz is te jót gondolni, te csorokáj. szólt Csügér, ki szörnyen el volt ikeseredve a feletti bujában, hogy a leánya hoppon maradt.

— Hallgass te vén tapló, hogy bujdosék ki a könyöködön a kelked, még te beszélsz, mikor a javadat akarom.

— Akarod az apádnak, ne nekem; mi bajom van már, veled, hogy járjon ki a szemed, mint az asztal fiókja.

— No nézze meg az ember, hát ezt már mi lelte? Vessz meg a neved napján, vén kárója! No hadd el, azért sem mondom meg neked; inkább szoruljon a lelkem egy porciós üvegbe, de meg sem mondom meg neked. Gyere nálam, Dondos . . . majd otthon elmondom, hogy mi jót gondoltam...

Dondos kétkedve állott ott egy darabig, ki nem tudja, hogy jobbra-e vagy balra menjen-e? Végre oda intett a fiának, hogy ó csak kövesse a leenlő apóst, a Csügért. Jó maga pedig elindult a vajda után, hátha valami jóra vezet az utja. Az érdemes familia jobbra-balra szétoszlott, lemondva arról a reménytől, hogy a szent ünnepen jól egyék, igyék.

Csak egy volt, ki nem adta fel a reményt: a furfangos Csóri. Mikor a többiek már meszszire haladtak, odaszól nagy titokban a vén Dondoshoz:

— Ne busulj, Dondos, a fiadé lesz a Csügér Boris. En mondom neked, a Csóri Dámi, a ti vajdátok. Megtartjuk a lakadalmát; az igaz, hogy pap nélkül, de megtartjuk.

— Hát hogy történhetik meg az — te Csóri . . . !

— Hallgass rám. Holnap ismét elmegyünk a papoz, azaz hogy én nem megyek, nekem nem lesz ott semmi kerestem. De elmész te, a feleségeddel, meg az a fatapló Csügér a feleségével. Gyurka és Boris ne menjenek be, csak álljanak meg a kapuzábénál. Ott aztán azt mondod a tiszteletes urnak, hogy Borist örökbe fogadod, ott fog lakni nálatok, te ruházod, te gondozod s aztán meg van. A többit csinájják a fiatalok ugy, a hogy nekik tetszik . . . nektek semmi közöttök hozzá.

— Jaj! hogy a Devla áldja háromszor meg a szádat, beh jól mondád, De vajjon beleegyezik-e a tiszteletes urunk . . . ?

— Már mért ne egyeznék bele, azt nem tilthatja meg, hogy valaki egy leánynt örökbe ne fogadhasson; hiszen az csak jó szivre mutat. Ne félj, csak tedd, a mit mondtam. Most eredj Csügérékhez, aztán holnap menjetek a paphoz. Meg kell, ugy fog menni a dolog, mint a karikacsapás.

A vén Dondos egy helyett kettőt lépett ugy sietett, ott hagyva kiszántes nélkül az érdemekben megöszült vályogető vezért.

Perze, hogy volt nagy öröm a Csügér

☞ **Folytatás a II-ik mellékleten.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár ❖ Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Minden könyvkereskedésben megrendelhető a 20 kiadásban megjelent, Dr. MÜLLER orvosi tanácsos által,

a megrongált idegzet és sexuál systemáról

irt, kitüntetést nyert füzet.
60 krnyi levélbélyeg beküldése ellenében a füzet megkapható. Czim: **Eduard Bendt,**
(173) 9—52 Braunschweig

Csak 3 forint!

a legszebb és legczélszerűbb

karácsonyi ajándék.

(Emlék az elhunytakról.)

(167)—5

Arczképek életnagyságban,
bármely beküldött fénykép után. Előleg 1 frt. Szállítási idő 10 nap. A hű hasonlatért kezességet vállalatik. A fénykép sértetlen marad. Karácsonyi ajándékul szánt megrendelések előbb küldendők be.

BODASCHER SIEGFRIED
jutalomdíjazott műtermе
BÉCS, II. Grosse-Pfarrergasse 6.

---

(483) 6—6

Ezennel közhírré tétetik, hogy a liferiálásokból kimaradott 3000 darab nagyszerű kiállítasu, ugynevezett

„Huszár" ló-pokrócz

gyors pénzszükség miatt a gyári áron alul eladandó

Ezen kitünő pokrócok 190 cm hosszunak és 130 cm. szélesek, az nes csikokkal vannak ellátva

vastag mint a deszka, meleg mint a bunda.

darabja **1 frt 68 kr.** | párja **3 frt 30 kr.**

3000 darab, ujdonat uj óriási nagy kész

vászon ágylepedő á 1 frt.

65 cm. széles 2 méter hosszu darabja csak 1 frt.

Megrendeléseket postautánvétel vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközöl

FEKETE bécsi áruháza a „magyar koronához".

Wien, Margarethen, Rüdiger-gasse Nr. 106.

Uj nép-élvezet és tápeszköz.

Kathreiner

Kneipp maláta-kávéja

egy maláta kávéízzel.

Ha feleresben szemes kávéval vegyitettik, a pótkávét absolute nem lehet felismerni és vegyiték nélkül véve, **felette jóízű, feluimulhatlan tap- és gyógyital** vérszegenyek, sápkórosok, gyomor és ideg-betegek, nők, gyermekek stb részére.

Soha sem kapható nyiltan, csakis fehér csomagokban kék nyomással és ellátva a fenti védjegygyel.

Kathreiner Ferencz utódai München—Bécs.

Egy ¼ kl. csomag ára 25 kr. Nagyban árusittatik idősb. J. B. Messlbachernál Sze
„ 200 gr. „ „ 10 kr. ben, Kolozsvárt. Segesvárt és Gyulafehérvárott.
„ 100 „ „ „ 5 kr. Kicsinyben kapható minden detailiztelben.

(186) 9—12

Körrejtély. Érdekes, nélkülözhetlen játék a hosszu téli estékre. A kör egy egy csak akkor valódi, ha a gyári „jelvénnyel", a Horgonnyal el van látva. — — — — —

Ezer meg ezer szülő elismerte a hires

Horgony-Kőépitő-Szekrények

nagy nevelési értékét: jobb játék nem létezik gyermekeknek és felnőttek számára! Részletesebbet ezekről valamint a „Körrejtély" cimü képes árjegyzékükben találni, melyet minden szülőnek meg kellene rendelni, hogy kelló időben gyermekeik számára igazán alkalmas karácsonyi ajándékot kiválasztanának és megrendelhessenek. Az árjegyzékek ingyen és bérmentesen küldetnek szét. — Minden kőépitőszekrény a „Horgony" jelvény nélkül közönséges és kiegészitésre nem alkalmas utánzás ennélfogva mindig (195) 8—8

Richter-féle Horgony-Kőépitőszekrény

kérendő és csak ilyen fogadandó el. — Minden finom játékszer-kereskedésben 35 krtól 5 frtig és feljebb kaphatók.

Richter F. Ad. és társa első osztrák-magyar csász. és kir. szabad. kőépitő-szekrénygyár.
Bécs, I. Nibelungengasse 4. Otten Rotterdam, London, E. C., New York
310 Broadway

Feltünést keltő ujdonság nők részére!

Minden előképzettség nélkül lehet mértéket venni mintázni és szabni a cs. és kir. szabadalmazott

Excelsior szabászati készülék

segélyével, akár gyermekruhát akarunk készíteni, akár leginkább női ruhát. A pontos és sikeres mértékvevésért és szabásért jótállunk. Ezer meg ezer példa bizonyítja az

Excelsior szab. szabászati készülék

czélszerű voltát. Ennek egy házi-rtásból se szabadna hiányoznia.

A kezelés igen egyszerű, sőt fiatal leányok részére is. Az egész készülék árra, magyarázatokkal együtt minden nyelvben csak **3 frt**. Széttküldés naponta kétszer utánvéttel. — 3 frt 20 kr előleges beküldése mellett a készülék bérmentve küldetik meg.

Kizárólagos forráktár alulirott szabadalomtulajdonosoknál:

KELETY és ROTHMANN, BÉCS

(207) 10—12 *II., Untere Donaustrasse 49.*

Forráktár Magyarhon részére Budapesten **Gottlieb Vilmosnál** Andrássy-ut 49. szám alatt.

Erdély gyógykincse!

„RÉPÁTI"

rendkivül **szénsavdus** és legtisztább égényes

gyógy-savanyuviz

az égvényes savanyuvizek gyöngye!

Megbecsülhetlen gyógyhatásu: a légzőszervek betegségeinél, vese és gyomorbajokban, gyulladásos hólyagbántalmak ellen stb.

Legegészségesebb és legkellemesebb borviz.

A savanyuvizek pezsgője!

A „*répáti*" savanyuviz, ezen természetes és tiszta, szerencsés vegyi összetételében páratlan ásványviz-kincs, *minden czélludatos ivónak* ugy is mint *étkezeti* ugy is mint *gyógyital*, a belszervezet összes bántalmai ellen a legmeleegebben ajánlható

Világforgalomnak örvendő kedvencz ital!

Mint gyógyvíz — a nagym. m. kir belügyminisztoriumnak 1890. évi 589/VIII. számu magas rendelete alanján — *hatósdylag ellenőrizve van.* A forrástól mindig friss és mintaszerű töltésben naponta érkezik.

Kapható minden nevezetesebb vendéglőben, a fűszerkereskedésekben, gyógyszertárakban *és sojót szétküldési raktáramban.*

Árak:

Egy literes üveg viz ára 8 kr. egy ½ literes üveg viz ára 5 kr, a „répáti" vignettával ellátott eredeti üvegek cserélése mellett.

Szives figyelmeztetésül!

Valódi „répáti" savanyuvizet tartalmazó minden egyes üvegnél, a dugasz **K. impér Répati** egösjellel, minden egyes üveg pedig védjegyül „5 fenyő" tartalmazó vignettával ellátva kell legyen. Más vizekneik a „**répáti**" **gyógyviz** törvényes jelvényeivel felszerelt üvegekben való csempészése törvényesen fog büldöztetni.

Tisztelettel:

A „répáti" gyógy-forrás kezelője

György József,

(66) 21—* Brassóban, Weisz Mihály- (régi Széles)-utcza 2. sz. a.

Képes Családi Lapok.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap.

Szerkeszti: Dr. Tolnai Lajos. Főmunkatárs: Dr. Váradi Antal.
Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Murányi Ármin.

Előfizetési ára: (229) 4—6
a „*Hölgyek Lapja*" czimü divat-melléklettel s a *Regénymelléklettel* együtt:

Egész évre **6 frt.** Félévre **3 frt.** Negyedévre **1 frt. 50 kr.**

A „Képes Családi Lapok" czimü hetilap uj negyedbe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar mivelt családoknak e szellemi kincsét a következő irók és irónők támogatják: Jókai Mór, Laurin Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalmadi Győző, Miksáth Kálmán, Komócsy József, Tömördek (Jeszenszky Danó) dr. Prém József, dr. Sziklay János, Inczédi László, Palágyi Lajos, Erődy Dániel, Dengi János, Tolgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Méry Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Rodiczky Jenő, Csorba Palotay Akos, stb.; Benitzky-Bajza Lenke, Büttner Lina, Nagyváradi Mira, Kulifay-Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevessiné-Sikor Margit, V. Gaál Karolina, Karloyszky Ida, Mericzay-Karossa Irma, Erzsike stb. stb.

A „*Képes Családi Lapok*" az összes szépirodalmi képes heti lapok közöttt a legtélekebb, legvaltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfajait felöleli; képei a jelen eseményeit s a legbiresebb festők müveit mutatják be.

„*Hölgyek Lapja*" czimü havonkint kétszer megjelenő divatmelléklete a legujabb divatképeket hozza s e mellett a magyar háziasszonynak valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná.

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regénynyel ajándékozza meg évenkint az előfizetőit.

Záld boritéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, koczka- és pontlalanyokkal és szórejtvényekkel, melyeknek megfejtói értékes jutalmakat kapnak,

Mutatóösszönöket ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak a kik ez iránt — legczélszerűbben levelezőlapon — hozzáfordulnak

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 40 krajczár csomagolási és postaszállitási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; és a ki 3 frt előfizetési összeget és 30 kr. csomagolási és postaszállitási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két regényt és a ki csak 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési díjat 20 kr csomagolási és postaszállitási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak a kiadóhivatal egy regényt *küld ajándos jutalmul.*

A ki 3 uj előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül *egy díszes emlékkönyvet* küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető *postautalednon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.*

Előfizetőseket (a hónak bármely napjától) elfogad a *Képes Családi Lapok*" kiadóhivatala *Budapest, Nagykorona-utca 20. sz.*

Teljes számu példányokkal még mindig szolgálhatunk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

Il-ik melléklet a „Brassó“ 73-ik (deczember 24-iki) számához.

meg a Dondos familia tisztes körében, mikor a libegő Miska elbeszélte a Csóri jó tanácsát. Természetesen a fiatalok örültek annak legjobban.

Más nap 'nagy illedelmetudással ismét ellátogatnak a paphoz. Most már nyugodtan minden perpatvar nélkül léptek a parochiába. A szóvivő Dondos volt.

— Megkövetem alásan a tiszteletes urat, csókolom a kezit, meg a lábát, hát mi is ugy gondoltuk, hogy a mi törvény, törvény. Ha a Gyurka katona lesz, hát Isten neki; de addig is Csügér Ádinak a leányát örökbe fogadom, gondozom, ruházom.

— Hát azt már minek? — kérdi meg lepetve a tiszteletes.

— Nem egyébért, csak hogy a szemünk előtt legyenek a fiatalok, csak épen azért, tiszteletes uram.

Az ifju pap mosolyogva adta a nemes szivüségre mutató elhatározásóz a beleegyezését s miután még azt is kérdezte kötötte, hogy igyekezzenek a leányt az erkölcsi botlás tól megóvni — elbocsátotta maga elől a boldog familiát.

S lőn öröm, nagy örés és ivás a rokonságban. A fiatalok boldogsága teljes lőn.

Aztán ki meri mondani, hogy ez vadházasság, mikor az a jó szivnemes cselekedete.

—*h — s.*

Egy karácsonyi éjjelem Bécsben.

Bécsben történt jogász koromban, abban az időben, midőn magam is sok gondal és bajjal éltem és a mikor volt időm és kedvem a mások baját, gondját és nyomorát folkeresni.

Mert hiába, ilyen az élet! A mig saját gondjaink, bajaink nyomnak, addig mások nyomora iránt érdeklődünk; de ha gondjaink eltünek, bizony ritkán gondolunk mások szegénységével.

Pedig mily jó volna, ha megfordítva lenne.

Jogász voltam tehát és Bécsben, ott, a hol a gazdagot a koldus váltja fel, mint a forintost az aprópénz, mert minden gazdag emberre legalább 100 szegény ember jut.

És ezen nagy szegénység nekem azonnal feltünt, mihelyt e nagy városba érkeztem és körülnézem és tán azért, — de mert saját szegénységem testvéreit látta a többiek szegénységében, vonzódtam a szegényekhez és érdeklődtem iránttuk.

Ezen érdeklődésem következtében, — hogy hogyan, tán mások leirhatom — csakhamar megismerkedtem a nagy vagyon azok segedrekének vezetőivel, kik a nagy város kissebb, nagyobb csirkefogóit egy rendszeres társaságzá egyesitve, rendben tartják, a munkát azoknak kiosztják és a lopottakon osztozkodnak.

Rendes éjjeli összejöveteleiket ezen szerencsétlenek többnyire pinczehelyiségekben lévő koresmákban szokták tartani; koresmákban, hol nappal kevés ember fordul meg, de hol aztán éjjel ugy 9 óra után annál élénkebb élet fejlődik ki.

Ezen pinczehelyiségekbe éjjelenkint csak ezen csirkefogók szoktak járni és nekem — az emlitett ismeretségnél fogva, melynek a bebocsátáskor szükséges jelt is kösönhetetlen — volt szabad bejárásom.

Az 1867. karácsony estején, mint oly sokszor, szomorun elgondolkozva ülteng rendes kávéházamban, rendes vacsorám, egy pohár kávé mellett; künn sürü pelyhekben hullott a hó és szomoru gondolataim elémbe varázsolták azon sok szerencsétlen szegényt, kiket ismertem és a kikről tudtam, hogy most legnagyobb része ezen keserves időben dideregve fázik és kolduljon és utfélen a templomok előtt, mig más részét az utczákon és kirakatok előtt és a templomokban csak egy gondolat vezérelt: hogy hogyan lopja ki a kozelálkok zsebéből, a mi onnan kilopható.

És mert magamnak sem volt hol eltölteni a karácsony estét, elhatároztam egyik rég ismert zugát e szerencsétlenek-nek felkeresni.

Korán mentem, mert látni akartam, hogy miként töltik el a nyomorultak a karácsonyi éjt, már 9 órakor ott voltam. A koresmáros, ki maga sem volt jobb rendes vendégeinél, készséggel fogadott és elkisért szokott helyemre, a hátulsó sarok kis asztalához, hová nemsokára egy pohár sört is hozott.

A pinczében kevesen voltak. Az egyik asztal mellett egy öreg csirkefogó ült, egy széles vállu magas ember és pálinkát ivott, néha-néha morogván egyet-egyet magába, de látszott, hogy már rég iharjott, hogy jókor kozzá kezdhetett, mert már a sárga földig volt ázva.

Ezt rendesen grófnak czimezték a többiek, mert valaha jó családhoz tartozott, de a kártya tönkretette és azóta — bizony annak már akkor 20 éve volt — csak a pálinkának és koldulásnak élt, és e kettőtől soha ki nem fogyott, felváltva tette rendesen, néha azonban részegen is koldult.

Ugyanazon asztal mellett, annak másik végén egy rongyokba burkolt elaszott sovány asszony ült, lehetett ugy 22 éves; beteg volt és látszott rajta, hogy láza van, és ezen asszony egy kis csecsemőt tartott ölében, mely alig lehetett 5—6 hónapos.

A szemben lévő falnál a padon egy 10 éves fiu ült — nekem ezen társaságból az első ismerősem — és egy rongy darab kenyeret rágva, egy pár krajczárral játszodozott, kis mankóját inábal között tartva.

Egy harmadik asztalnál két suhancz sörözve suttogott és folyton az ajtó felé pislantott; ezek bizonyosan egy haramdkat várták, kivel együtt kell majd az éjjel valamit elemelniök s ki most recognoscirungon volt.

Ezektől nem messze, ugyanazon asztal végén egy öreg rongyos anyóka egy szotyorból szedegetett elő holmikat és ragosgatta ujra vissza; a mint kivehettem, zsebbelik, harisnyák, gyermekczipők, szóval könnyen lopható dolgok voltak.

Az idő lassan telt, de azalatt a pinczé is mind jobban megtelt e szerencsétlenekkel és ugy 11 órakor már zsibongott a vendégektől.

A ki egy ily társaságot még soha együtt nem látott, annak arról fogalma sem lehet.

E banda szervezve van, vannak főnökei, pénztárnokai stb. és minden éjjel be kell számolnia mindeniknek.

Midőn már a pincze jó tele volt, a direktor, ki a választottakkal egy külön asztalnál ült, megkezdette a számbavételt.

Ki-ki az asztalhoz járult és hüségesen beszolgáltatta keresetét, mely foljegyzetett és a pénztárnoknak adatott át, ki, ha pénz volt, a padban elrejtett ládába tette, ha más tárgy volt, a koresmárosnak adta át.

Miután ki-ki beszámolt és egy néhány a kereset cseké ségeért szemrehányást is kapott, a pénztárnok, kinek-inkek bizonyos összeget szolgáltatott ki és megkezdődött a vigság.

Ki-ki bort, sört és ételt rendelt, megeredt az ének, a lárma is, mig a „gróf“ mellét verve felköszöntött a karácsony ételeből a direktorra, a csecsemő keservesen sirt, más apró gyermekek szüleiket ételért, italért kinozták.

A vigságközben egy-egy kis verekedéseluguy éjfél utáni 1 óráig tarthatott, a mikor a bezárt ajtón hangos kopogtatás hangzott.

Ugy kopogtatni csak a rendőrjárat szokott, — ezt már jól tudtuk — s ugy mint rendesen, ugy most is első teendő volt az összes lámpákat eloltani.

A vendéglős álmos hangon kérdi: Ki az? mire kivülről szól a felelet: A rendőrség! és a kérdés, ki van benn? „Senki“ — a koresmáros rendes felelete, s erre a rendőrjárat neha tovább megy, neha azonban kinyittatja az ajtót és sötétséget látva, távozik.

Ezuttal azonban — mint ezt gyakran teszi — az ajtót kinyittatván, a rendőrőrjárat belépett és lámpát gyujtatott.

Ilyenkor természetesen kezében volt az egész társaság és én is, kinek külön asztalát mind respektálták a csirkefogók, és a vége az lett, hogy a magával tehetetlen részegek kivételével az egész trupp a rendőrségre kisértetett velemmel együtt.

Első bekisértetésemnél a különféle nagyedekben maganat mint egyetemi polgárt igazolván, elbocsáttattam és később már bekisértetésem is elmaradt, de néha — mint ezuttal is — magam jó szántából is követtem a szerencsétleneket a rendőrségre, mert itt még sokkal érdekesebb, de sokkal borzasztóbb képet láthat az ember.

Egy hosszu nagy szobában, melynek falai mellett fapadok vannak elhelyezve. Zzufolva áll, ül, fekszik és kuporog egy tömeg ember csendben s csak a szomszéd a szomszéddal suttog néha, a legtöbb hallgat, vagy alszik.

A padokon többnyire a nők foglalnak helyet, sokan kis gyermekeiket tartva karjaikon vagy ölükben, az öregebb férfiak rendesen a földön ülve, fejüket tenyerükben tartva és előre hajolva alszanak, az ifjabb férfiak sokszor tréfálódzva és mókázva tőlük el az időt, mig egy része a fiatalabb nőknek udvarolgat is.

Midőn néha az ébren lévők jókedve betöpontra hág és a mulatók és alvók felelve a helyet, egy jobb világban képzelik magukat, egyszerre csak felhangzik egy vagy több csecsemő hangos sirása, az a sajátságos sirás, melyet az anya azonnal felismer és a mely az éhséget jelenti, és mig a szerencsétlen anyák ezen még szerencsétlenebb csecsemőket néha emlőikkel, de legtöbbször e nélkül lecsendesiteni igyekszenek, a lármára felébredt öregek, magukat és éhes vagy jobban mondva szomjas csecsemőknek képzelve, önkéntelenül, fél álmosan nyulnak zsebükbe — a pálinkás üveg utánnal nagyot huznak belőle és tovább alusznak.

Amott egy sarokban két betörő hazudozik egymásnak és köt ismeretséget és szövetséget holnapra; mellettük 2 fiuczska alig 12—13 éves, áhitattal hallgatja beszélgetésüket és tanul, miként lopjon; nem messzi ezektől ül a csak az imént bekisért elegáns mamzell, ki ily késön az utczákon tilosban járt vadászni, s kit örömmel fogadott egy jól öltözött régi ismerős, egy naplopó suhancz, s mig ezek ketten örvendenek a találkozás fölött a helyet foglalnak, mellettük egy gyermek arczu öreg ember a falhoz támaszkodva, szemeit a plafondra szegezve gondol azon időre, midőn ő még vagyonos ember hirében boldogan töltötte a karácsony éjet szeretett gyermekei körében, az utolsó karácsonyéjet, mert már másnap váltóhamisitásért elzárva, évek mulva mint kitanult tolvaj hagyta el a börtönt, hogy gyermekeit soha se láthassa többé.

Ilyen társaságban, leolvasva kinek-kinek arczáról bánatát, szomoru multját, töltöttem én el azon karácsonyi éjet és mig szivem minden átonja fájdalommal telt el, önkéntelenül teltek meg szemeim könyekkel, mert csak ezek állottak rendelkezésemre, és in oly szegény lévén, mint környezetem.

—*z.*

Egy meglepetés.

A Tisza mentén lévő megyei utak már régóta azon sajátsággal birnak, hogy minden évszakban egy különös felruházásban díszlenek. Kellemes látványt ugyan nem nyujtanak, de azért nem is — kellemesek. De midőn az alkotmányi aerák, az aranyjáradékok és az egészségügyi tanácsosok jöttek divatba, ezen utak is egy örvendetes átalakuláson mentek keresztül.

A Tisza mentén lévő megyei utak t. i. az évszakokra többé tekintettel nincsenek s egyszer és mindenkorra egy egyöptomi tájkép kellemes physiognomiáját öltek magukra, még pedig egy olyant, mint a milyen rövid idővel a Nilus folyó kiáradása után szokott beállani.

Zöldelő pocsolyák és mosolygó tavak mintegy örökre meghonosulni szándékoztak, ugy hogy a békák, billegérnyek, szalonkák és vadréczék örömükben kezeiket fejük fölött összecsapták és az Ur dicsőtésére dicsénekeket hagyattatak, — mivelhogy végtelen bőlcsességében az eléljárókat és az egészségügyi tanácsosokat feltalálta és meg is teremtette.

Ezen kissé vizenyős bevezetés után ne sajnálja a kedves olvasó — minket egy ily tiszamenti megyei uton egy néhány kilométer távolságra, egy kis városkába követni. A szóban lévő helység a számkivettett helységek ama sorába tartozik, melynek a kartográf urak szivtelenségükben még egy helyeckét sem engedtek a térképen. Daczára ennek mégis számos nevezetességgel dicsekednetik helységünk.

A főtér — mely négyszögletű és mint egy madárkalit, homokkal bőségesen behintve — házaktól van körülvéve, melyek sem góth, sem jóniai, sem pedig dóriai stylusban épitvék s mégis lugasokkal vannak körülvéve. A lugasokban a Bacchar etablioróta magát, hol alma, kenyér, répa, szemlye, káposzta, hazai agyaghól készült pipák, pogácsa, petrezselyem és egyéb keletigyümölcs, kittnő szónoki tehetségel megáldott asszonyok által árusitatik el. Az utcza sarkán egy gömbölyü tönkön — melynek közelében a kutyák csoportosan szaglálódnak és melyek szerelmi gyötrelmeik enyhitésére bájos enyelgésben keresnek szórakozást — reprezentálja magát a huszék. Ez azonban hetenként csak egyszer — a bekövetkező szombat napjaiban — t. i. pénteken van nyitva, miből önként fóly, hogy a zsidók mégis egy hasznos találmány.

Egy különös alaku ház, az izraeliták istenének szentelve és egy tornyocskával ellátott épület bárról, katholika kultusz-czélokra, tizenkét községi tanácsos, utczai lámpák hiánya, két rendőrszolga és egyéb tisztesbrendűek, egy örökös hiimlójárvány és egy kaszinó — azok, melyek megérdemlik, hogy az emlékezetben megtartassanak.

Hogy mirevaló a kaszinó?

Mindaddig, mig hátulgombolt nadrágban és nem egészen szalonszerűen kistafirozott orval futkározunk, mindaddig az unalom édességét és kellemes báját nem ismerjük. Minden zugba oda varázsoljuk a világot függelékeivel együtt. Az alkotmánytanának legyőzhetetlen ellenszere, a helység bakterában az állambölcset bámuljuk meg, és ha karácsonykor egy jászollal ajándékoztatunk meg, az ökröcskét simogatjuk és a szamárkával beszélgetünk, mintha magasrangu egyéniségek volnának. Felnőtt korunkban — habár ekkor is kénytelenek vagyunk ökrökkel és szamarakkal beszélgetni — mégis épen az ellenkező áll be. Az illusió, a varázs minden zughól eltünik a hanyatlás vidéki erőszakos vagy egyébkép válik szerencsétlenné, akkor kevés jövedelem, sok bosszantás és keserüség, de még több unalom fölött rendelkezünk, és mint paccans czek ellen minden kisebbszerű helységben a kaszinó szolgál.

Az érdem, K . . . helységben ily kaszinót megteremteni, a siralomraméltó orvost illeti, kinek azon szerencsétlen ötlete volt, hogy csekély orvosi tudományát ezen helységben mérlegelje ki.

Sulyos vesztesége nem igen szoktak megörvendeztetni, csak ha egy esztendő tünik el az örökkévalóságban, a midőn is egy esztendő hosszával közelebb állunk a sírhoz, akkor az ember örömében nem ismer határt. Sylvester- és a menyegző napon az emberek vigadozunk és mulatozunk, a nélkül, hogy tulajdonképen arra okuk volna. Hja! idővel a rossz szokások is bevett szokássá válnak, melyek a legkisebb helységbe, még K . . . városkába is elharapódznak.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

És a hol mindenki vidám, örömittas, ott K. városában sem szabad szomorkodni.

Sylveszter éjjele van és helységünk honoratiorai a kaszinóba összegyültek, hogy azt időgalva és beszélgetve megünnepeljék.

Az ünnepélyes pillanatnak megfelelőleg, a kaszinó helyiség — négy rideg falakból és egy rongált padozatból álva — két pislogó faggyugyertya segítségével fényesen van világítva. A kerek asztal körül a község előkelőbbjei ülnek, u. m. a polgármester, a postamester, az orgonista (ez is mindenestre mester az — ivásban), a rektor ur, a gyógyszerész és a doktor.

Annak idejében ezen utóbbi a Sylveszter-éjjelet Bécsben töltö — és most? . . . Hej, forog a világ kereke! A különbség ugyan nem nagy, de hatalmas. Azonban ugy látszik, hogy arvosunk a hajdant elfelejtette és csak a jelent élvezi.

A keleti háboru, a colorado-rovar, a bekövetkezendő napfogyatkozás, az esetleges pápaválasztás, a muszka éhinség és több ilyennek épületes dolgok össze-vissza dolgoztatnak meg, és minekutána az italok nem csak a nyelveket, hanem tudvalevőleg a hólyagokat is meg szokták oldani, a mulatozók között az állandóvilleg is megegyező szándság utáni vágyódás uralkodik, melynek folytán időről-időre autentikus időjárási tudósítást is nyernek, mely tudósítás viszont alkalmat nyujt kissebb foku bosszankodásra, valamint — a mi a fődolog — a szomjuság emelkedésére.

Ime! a jelenet megváltozik. Az ajtósarkak nyikorognak és belép egy hóri-horgas szakálas alak, a semitikus leszámrazásnak minden jellegével megáldva. Ezen alak, a kaszinó teremben mint felkrétázó — akarám mondani: mészfolyó „Hehe" nagyon is ismeretes; ez egyszer azonban mint egy hirnök antik méneműségében lép fel, és tisztán dunnyogó hangon kijelenti, hogy egy futár küldetett a k—i udvarról az orvus urhoz és bebocsátást kér.

A borzadály kéjérzete járja keresztül az orvos egész valóját. Mely más missziója lehet a küldöneknek, mint hogy ót nyugalmából most felzaklassa? Örvendetes üzenetek miatt az orvost nem szokták folkeresni; itt bizonyára egy ujszihir óálákodik a háttérben.

Mig az orvos ezen szomoru gondolatok fölött tünődött, az ajtón át egy inter, alakztalan tömeg tolult be, mely különös bókolatokkal a társaságnak „jó estét" kivánt, mire nekifogott orrtisztogatási müveletthez, mivelhogy az a meleg szobában fölengedni kezdett. Ilyetén fáradalmas munka befejeztével először is egy lepedőtől — mely hajókötélként volt nyaka körül csavarva — szaboditá fel magát; ezután egy másodikat voult le magáról, mely mint egy hosznya (Talar) a hátát boritá, mire egy jól táplált gömbölyü paraszteocska bontakozott ki. Csak most lépett az orvos elé és bárgyu mosolygás mellett egy lepecsételt, kellemes illatu katulyát nyujtott át, melyet a k—i udvar ujévi szerenesekivánat mellett küldött át az orvos urnak.

A mi jó kollégánk átveszi a küldeményt, megajándékozza a küldöncöt és elbocsátja azon meghagyással, hogy köszönetét és üdvözletét vigye át a k—i urasságoknak. — „Irásbeli felelet holnap fog érkezni", tevé hozzá.

A parasztocska elkotródott és a társaság gondolóra vette a rejtély megoldását. Tanakodtak a fölött, hogy vajjon mit tartalmazhat a katulya?

Ide-oda tanakodtak, s végre abban állapodtak meg, hogy biztost ugyan nem lehet mondani, de annyi azonban bizonyosnak vehető, hogy a katulyában egy értékes ajándék van rejtve, annál is inkább, mivel az uraság, kitől az érkezett, gazdag, és az orvos csak a közelmult napokban a nehéz beteg urfiska meggyógyítása által magának irláóban nagy dicséretet szerzett. Az orvos mindezen theoremákat csak mosolyogva hallgatta, a nélkül, hogy hajlandó lett volna a társaság kiváncsiságát kielégiteni. Minek is tudja a világ, hogy ó mit kap ujévi ajándékul?

Bensőleg különben mégis nagyon örült az ajándéknak, s hogy a kissé boszankodó társaságot kiengesztelje, még egy néhány palaczkot rendelt. A gyógyszerész óhaját, hogy a kölcsönös szerencsekivánatok alkalmával, vagy nem akará hallani.

Az éji ór épen most kürtölt és vels zenészeti teheteséggel énekli el, — mint hajdan Nagy-Peleském — hogy „K . . .-ban óra volna, az most éjfélt kongott volna." A társaság tehát felállá, a poharak még egyszer összekoczczanznak, mi mellett egymásnak „boldog ujévet" kivánnak, melyek után a gyoomornak, — a nélkül, hogy tudná miért — be kellettett fogadnia egy fölösleges kortynak kellemetlen terhét. Szegény gyomor!

Még egyszer boldog ujévet kivánva egymásnak az utczán . . . egy hideg északi szél süvöltése . . . és csend uralkodik az utczán, s sötétség a kaszinóban.

Házi nemtőjének kellemes nyugalmában, doktorunk előbb — hogy a rejtély megoldását oly kellemessé tegye, a mint csak lehet, — egy hálókontőbe bujt, fileire egy hálósapkát huzott, két lámpát gyujtott, és kényelmesen élhelyezkedve a támlaszéken, nekifogott a katulya megnyitásához. A fedél mar eltávolíttatott és egy csomó rózsaszin papiros, mely kellemes illatot árasztott el, fedé még el a titkot.

Most már ez is eltávolíttatott és egy vastag rétegi régi ujságlapok fedék el a látkört. Egy félig-meddig bosszus rántás, — és egy fedéllel ellátott porczellán csésze jött a nappilágura, no most . . . nyilván, a csésze mint héj, tartalmazza a magot. A csésze mellett egy csinosan összehajtott levelke volt elhelyezve. De mégé most sem jöhettett napvilágra a titok.

A várakozás kéjének nagyobbitására még egy jó szivarra is kell gyujtani; végre már ez is füstölt, egy ujjabb rántás a fedélen . . . de ha a hálósapkának egy czafrangja haramiképen megrohanja az orrot, akkor a látási képesség csakugyan megfosztatik. Azonban csakhamar vissza utasíttatik a merész betörő és Aeskulapunk kivánságát mint kielégíthettte. Most a csésze fődele távoltatik el. — de óh jaj! valami szörnyü kellemetlen szag ütötte meg az orrát, mert ott a csésze mélyében a k . . . i urasságnak még mindig betegen fekvő gyermekétól származó rakáska szerencsétlenség feküdt, melytól mindeddig belsejében zaklattatott s mely jelenleg fájdalmak közt, mint valami eltérő a rendestől jött napvilágra, miért is az orvos jártas szemének megbirálása czéljából küldetett át, „ki az ilyenféléket jól érti", a mint ez tisztán, érthetően a levélkében meg volt irva.

A gyógyszerész felét óhajtá az ajándéknak, — gondolá magában az orvos; ezen kivánsága teljesedésbe mehet. A küldött adománynak felét a parfümirozott papirba pakolva, átküldé a levélkével együtt a gyógyszerésznek; a levélkére pedig, mint önzetlen ember, megjegyzé, hogy az ajándék felezésért köszönetet nem vár. —*h.*

Az 50 krajczáros bélyeg.

Irta: *Jánó Lajos.*

A falu előttem mindig kedves volt, s annál kedvesebb most, midőn városban lakom. Ott tapadt lelkemhez az élet gyönyöre, s oda hivnak szép emlékeim.

Néha, mikor ezek fölött szemlét tartok, nem titkolhatom el, hogy? találkozom oly jeleneteket, melyek az ösvi pusztaságban lelik magyarázatukat. De hát csak az elmeri természet szegülhetne ellenem a polgárosodás romboló hatalmával? Ez is olyan materia, mely a befolyások hatása alatt változik, s gyakran oly lényegtelennek látszó dolog is, mint egy bélyeg, nagy átalakulásokat idéz elő. Ezek pedig jók mesének.

Jól emlékszem, a tisztes Kánya Pál uram komoly magatartására, ki nemcsak a templom gyakorlásban volt a hivek példányképe, hanem a törvény hajlékában is az igazság előtt sokszor ó nyitá fel a tanácskozók szemeit.

A minta-ember az egyház férfiainak valóságos terhére volt, mert a reggeli istenitisztelettel, — mely szokást még az öreg pap hagyott hátra — gyakran csak ó érette kellett megtartani. Változtatni is kivántak a szokáson a modern szentirás ezen szavaival: „sokat dolgozzál, kevest imádkozzál". De Kánya uram e régi jó szokást — Isten és vallás iránti tiszteletből — fentartandónak kivánta. Szerinte a vasárnap már csak a szép köntös mutató; ellenben mives napon lehet mivelni a vallásos érzést.

Egy alkalommal, midőn a szünidő, ez a sokak által felpanaszolt évi járulék, haza szólitott, a Megváltó születése ünnepén én is templomba mentem. A hivök serege csak ugy tolongott. Nem hiában, mert a lelkiek kiszolgáltatásban nem volt hiány.

Midőn felzendült „Krisztus urunknak áldott születése" jól ismert alakban, végig tekintek a gyülekezeten s egy üres hely, mely egy jól ismert alak jelen nem léte tünt fel. Talán a halál ütött csorbát a gyülekezeten, — gondolám — s nem is késtem Kánya uram után kérdezni.

„Bizony meghalt az a mi eklézsiánkra nézve; renegát lett, elhagyta a hitét," — volt a fele et. Tetszett ez ünnepi felfedezés, s ime leirom, hogy tudja meg más is.

A tudomány nagy áldozatok árán sem mindig hódítható el, ezt kelle tapasztalnia Kánya uramnak is, ki szomorúan gyözödött meg arról hogy szép reményekre jogosító fiában minden csak reménynek maradt. A valóság — a családás mellett — anyagi veszteségeit is kezdette mutogatni.

Komája figyelmezteté is, hogy ha a földek az egyetemre mennek, hogy kerülnek haza? Olyat terem az. koma, mit nem ver el a jég, s nem áll szóba vele is. Ma a diploma tiszta kapitálá, ennek a fiadnak a kalap bertagon gyakran könnyitzetett a bélyeg, s erre ravaszul jegyzé meg, hogy ezen 50-kros darabka papirnak csak kamatjára számítok. Milyen nagy uzsorás, a ki ilyen számitás mellett kamatoztat. Különben a dolog egyszerü; eladunk foldieket s veszünk lelki javakat. Bár szegény boldogult apám is igy számitott volna.

Mint kit a játék szenvedélye üz, s életét is kész a koczkára feltenni, mert talán beüt, igy ragadta az apát is fia csábító igérgetése az áltatarkassége.

Hogy az anyagiak vesztése gyengiti az erkölcsi erőt is, ezt lehetett Kánya uramon is későbben észrevenni. A csalódás, mely fia jövője felől lelkében ébredt, mint a nyomornak is előbinőke jelentkezett, s egyre félelmesebben rohanta meg lelkét.

A szörnyü vad körmeivel már szivét kezdte tépni, s a ki jóslatairal e szörnyetget gyakran elüzte, a jó nő is már élete alkonyát várta. Boldog, ki a családas gyötrelmeit tul nem éli, s szép emlékei kisérik az örök életre. Ez a sors jutott Kánya uram nejének. Annál szomorubb volt a 70 éves agastyán élete, ki egyedül, majdnem semmi nélkül állt a világban. Szorongatott helyzetében erős eskülvel fogadta, hogy többé bélyeget, — ha életét váltaná is meg az által, — nem vásárol.

A pazar ifju szerény hivatala után magát is hanyatlott tanítása fénn, s igy atja, ki a jöletben czélt meg, egyszerre a nélkülözés nehéz napjai elé nézett. Ily kényelmetlen lejtőn a vándor vagy siet, hogy hamarább elérje a pihenőt, vagy megáll, s uj életbe kezd. Ez utóbbira gondolt Kánya uram, s ehhez módot a nősülésben talált.

A ki 70 éves korában kedvet érez a házassághoz, az a sorssal jó vásárt csinált.

Különben a szerelem nem oly hütelen, mint a szépség, az nem hagyja el az embert a sirig.

Az egyedülállé nagy tetvére volt az öregnek, mert ez egészen uj iskolát kezd az emberrel, s kinek többi jussa van a másvilágtól az ezt az iskolát aligha sikerrel végezheti.

Régi dolog, hogy a balsors a legjobb szerző. Ez hozza legkönnyebben az emberket össze, kivált ha még jöletre van kilátás. Mi lehet boldogitobb, mint a magunk java által a másokét munkálni, s mikor igy okoskodik az ember, — a házasság rá a felelet.

A választás épen nem volt nehéz, mert a Felszog legszebb házában lakott a jó módu özvegy Bakiné asszony, kit férje annak idején a szent földről hozott volt.

A kálvinista falusiakban talán egyedül ó volt, ki másképpen tanulta a lelki üdvösség igéit, s erre büszke is volt mindig.

Szobája falán a keresztfát emelő Krisztus és Mária képeit nagy becsben tartotta s minden két hétben legalább egyszer a szomszéd helységbe istentiszteletre átment. Egy karácsonyi ünnepen nem jelenhetett meg a zord idő miatt s ezen mulasztását is mint t-vbelő bünt gyónta meg a lelki atyának.

Ebben Kánya urammal a természete teljesen megegyezett.

Vallásos buzgósága mellett nem maradtak háttérben gazdaszonyi tulajdonai sem, mert kivül belül rend volt a háznál, s az ily környezet nagy segitségére van mindenkinek. Kánya uramnak egyedül ezen dicséretre méltó állapot legószinébb méltánylóra talált.

Rövid időn bensővé vált a viszony s az idő a világiabra nézve a válaszfalakat már ledöntögette, csak egy maradt — s ez mondhatom a legnagyobb volt — a vallás

Ki ezt egy örökélet reménységével hiven dajkálta, az nehezen válik meg tőlemha mindjárt a földi paradicsom is a kárpitlás. Ez a kérdés többször elöre vetette árnyékát s az örömök napját gyakran eltakarta.

A vonzalom is, ez a hatalom, mely nem ismer nagot, vallást és nemzetiséget, a felekezeti különbséggel nem birt egy könnyen leszámolni.

Végre sorra került a fogas kérdés is, hogy t. i. melyik pap adja az áldást páros életükhöz. Bakiné asszony határozottan kijelentkeztatá: talán nem szárnyna vissza fiélé; első vallás a császáré, ez illik hozzánk, éles nyelve elvágta egy más véleményt fonalát.

Nagy szó az olyan férfinak, ki jogokat gyakorolt.

Azonban a jölét reménye, még nagyobb különbséget is képes elenyészteni.

Bakiné asszony jól tudta, hogy a gyönyödségeinek már elvetett magvai az ó szándékunk tenyészik meg gyümölcsei.

A jó keresztyén megnyugszik Isten rendelésén Kánya uram is azt vallotta: minden ugy jó, a hogy van. Nem késett jóváhagyásnak azon kijelentésel adni bizonyitékát, hogy a kirándoczás napjánál a közelodó karácsonyi ünnepet ajánlá, mikor a z—i plebánoshoz át fognak menni.

A nagy ünnepre a Nemere is meglebenté szárnyat, s amint Háromszékre beért, élesen sivöltve haladt a Barczasságig, utjában hópelyheket szerzett szárnyára s az utasok arczába szórta azokat, s ha a vallási utjába ejtett, örökre megemlegette a vidék e szilaj vendégét. A virradat álmosan tekintett szét a hóborittott tájon.

A két öreg korán utra kelt a szomszéd falu felé. Csendes merengésikben nem zavarta semmi, s ha a csendet a vihar játéka mellett valamelyik egy pillanatra meg is törte, hosszu hallgatás követte megint.

Bármit festett is a képzelet Kánya uram lelkébe, aligha gondolt arra, hogy az 50 kros bélyeg fogja nevét a hitehagyottak könyvébe beiratni.

„Az a fényes torony mutatja nekünk az Istent, — szól Bakiné, — hallom is az első harangozást."

Rövid idő alatt a plebánus ajtaján kopogtak, s szivélyes köszöntés után elődaták az ügyet.

„Látom, a temetőt az ősökat az öregeknek is le kell róni. Isten rendeléséből történik minden, a z o nevében töltünk az áldás megjön, csak az egyház is megkivánja a magét."

E szavak után a tisztelendő ur egy pár kérdést intézett a felekhez s a kellő felvilágositás mellett — a közhájnak engedvén — ki is kérdezte őket. Az esketést azonban — igy szólt — csak azon esetben végezheti, ha Kánya uram a nő vallására tér, vagy ha ezt tenni nem hajlandó, saját lelkészétől egy 50 krajczáros bélyeggel ellátott elbocsátási engedélyt mutat elő.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Az utóbbi időben átélt felekezeti surlódások, nehézségek, valamint az emberi gyarlóságok próbái egymást érték ugyan, de azért Kánya uram megmagyarázódésöl semmit sem ad fel, ha a bélyeg nem lett volna. E nélkül tán a másvilágba sem szabad a bemenet — gondolá magában.

Ez foglalta el most egész valóját.

A bélyeg nekem sokszor sem hozott jót; s ha ily argumentummal élt, erre volt is oka

Kinek az idő nemcsak az arczon hozta meg a barázdákat, hogy a szépséget azokba elrejtse, hanem a lélekben is kezdi mutogatni a gyengességeket, neun bámulhatjuk, ha fogadás tétele után a bélyeges okmány megszerzése nehéz gondokkal terhelte napjait.

Izgatottan járt fel s alá szobájában s töprengése közepett azon elhatározásra jött, hogy az eklézsia iránti jogairól lemond, mert tisztességes emberhez ez illik. A vallás vallóztatás pedig tulajdonképen arra való, hogy két vallása legyen az embernek, ez pedig nem lehet senkinek kárára.

Tanuk is küldöte, hogy szándékát je lentské be egyháza fejének.

Mint a ki dolgát jól rendezte, derült hangulatban jelenté menyasszonyának, hogy az okmányvételöl, mivel az vallásos érzületével nem egyezthető meg s még a esküszegés vádja is terhelné a miatt — elállt; hanem az uj hitre való térössel — mint Isten előtt is kedves tettel — kivánja uj életét kezdeni.

Szándékát bevallá Kánya a s ezt oly rendesen eljárt s buzgalommal tanulta az uj hit tételei, melyeknek elsajátítása után megtartották a menyegőt s ma is a legbuzgóbb templomjárókrólk.

Ha valaki Kánya uramtól azon istenteleség okát kérdezte, hogy miért tett hitehagyott, a megyőrödés hangján felelé: uj vallás felvétel, nem hitelhagyás, s nem felelé hozzátenni: a bélyeg sem hoz mindig rosszat — kivált ha a bolthan marad.

Karácsonyest Fiumében.

Karácsony. Mennyi remény, mennyi ártatlan örömrelik ez egyszerű szóban!

Az égboltozat komoly, borongós szmt ölt; csillogó hópelyhek szállongnak gyéren a levegőben, utánozhatlan művészi csillag alakjuk fényesebbe lesz az átható hideg levegőben. A hazak tetejét vastag hóréteg borítja, széleiken a különböző stylban idomult kisebb-nagyobb jégesapok tömött sora csüng alá Jóizüten receg a hó a járó-kelők lábai alatt. Bokréta-, csengős, zörgős szán a benne vidám társaság siklik végig a sima utczán, arczuk csak ugy pirul a csipős hidegtől. Veltik szemben vidék szekér kizeleg fasekrepuhan, s az ürekcsek minden fordulása keservesen nyikorog, rajta bozontos, bundás ember ül, arczát alig lehet felismerni a zuzmarától, a bajszára fagyott jégszlánkoktól. A távolból vidám gyermekszeg csevegése hallszik, a korcsolyának, s annának van kezefögója Ifju leányok közt a jégpálya gyönyörűeiről folyt a társalgás a kisinyecket meg a mamát meres kalásczai sem tudja a szobában tartani, a szabadba vágyik mindenik. Az utczán nagy siettséggel mozog az élénk sokaság. Mindenkinek van még valami elvégzni valója. Megszólal a templom nagy harangja, mélabus hangja áthatóan rezegteti meg a levegőt; egy sajátságos kimondhatlan érzés lopódzik a szívbe. A hétköznapi munkának vége van.

De hová tévedtek gondolataim! Lelkem a trombita hangját megszokott csataló rég elttünt kedves idők illuziójában ringatódzik, mintha mondani akarná: „Hej de szívem csak azt sugja, jobb otthon.“ Pedig hasztalan sugná, mert ez egyszer mégis csak itthon maradunk s elmeséljük röviden a „Brassó“ kedves olvasóinak, hogy miljen a karácsonyest Fiumében.

Mikor a gondviselés a természet házartatását berendezte, mikor e vidék egykori lakóinak sorsát kijelölte, a tengerre mutatott, mondván: itt megelhetésedre gazdag tárházat találsz. Válogathasz a különböző halakban, rákokban és puhányokban, melyek a legfinnyásabb izlést is kielégítik. Nyitva állt előttöd az egész világ, kincses bányához vezetnek evezőlapátod csapásai Időjárásod is legyen oly egyforma, mint a tenger felszine, s reménységed zálogaul adom neked az örökzöld levelű babérfát.

De mintha aztán megsokalta volna a mit adott, kopasz sziklákkal zárta körül a tenger medenczéjét, hogy annak lakója kicsinylő megvetéssel forduljon el a belföld lakójától s ne is tanulja megismerni annak öröméit. Ugy gondolkozott, hogy a ki a tenger ura, ki annak pompájaban gyönyörködhetik, annak nincs szüksége más ideálimunsra, nincs a szarai föld ölt egyéb lelkemeres az tirekedjék gyakorlatias czélt felé s ne keressen az idöben és örömekben valótozásokat

Az alkotó erő ennek intenczióihoz képest Fiuméban a karácsony nem olyan szép, nem olyan változatos mint Erdélyben, hiányzik annak képéhez a kedvező háttér, a téli szineet.

Mig Erdélyi bérczei és völgyei fehér ruhát öltenek az ünnepélyes alkalomra: addig nálunk a karácsony tüttkopott ruhában jelenik meg Mint emlékezetet az utolló eseményt jegyzik fel, hogy a mult évben rövid idejig hólepel borította a földet. Pedig milyen lepel volt ez! ? Mint a szegény 'ember ruhája, rongyos és még foltos is, igen sok volt ahoz, hogy sár legyen belőle, de ahoz, hogy szánkázni lehessen rajta, igen kevés.

Kőzkertjeinik és parkjaink fái még mindig a nyári meet viselik. Csak egy-egy belföldi jövevény foszlott ágai beszélnek elmult jobb időiről. A fák között vidám gyermek-sereg czicázik, mintha csak husvét következnék; a padokon enyhülést keresők sittkörésnek. Szinte unalmas nézni a házak egyhangu szürkeségét.

Az utczákon nehézkes hintók porfellegei vernének, ha rendszeres öntözéssel nem gondoskodnának annak elhárításáról. A kandallóban nem lobog barátkozva tűz lánga, érdekes fény vetve a körülötte ülő családra. A legtöbb házban még kályha sines, minek volna a fűtés — mondja a takarékos olasz — hisz ha szép idő van, a hőmérséklet a nélkül is türhető, ha pedig a Bóra megkezdi szeszélyes táncát, az ellenében még a fűtött kályháinál sines menekülés

A külső ünnelytek duczára a karácsony Fiuméban is, mint mindenütt a keresztény világon. az örömnek, a kingeszteltelödésnek ünnepe. Az év legszélvélyesebb családi ünnepe, a melyre összegyűlnek kőrel s távolból a családi tagjai, hogy egymást kölcsönösen üdvözöve, egymásnak apró öröméket, apró meglepetéseket szerezve, szorosabban egyesítsék a szeretetet, hogy kézzelfoghatóbb tanúsítsa évért némi kárpt tlást szerezve, fátyolt vessenek a mult csalódásaira, felejtsék a szenvedett sérelmeket s uj erőt, uj reményt öltsenek az uj küzdelemre.

Magának az ünnepnek tehát itt is csak olyan jellege van, mint a mily városban. A gázlámpák fényénél a korzón nagy sokaság áramlik fel és alá. A boltok kirakatai a szokottnál nagyobb fényárban usznak s tarka-barka, szemet csiklandozó árukkal jő előre felkeltik a járó-kelők figyelmét. Élelmesebb kereskedők komikus alasokat, mulatságos jelenteket ábrázoló babákkal fokozzák a kiváncsiságot.

Egyik-másik kirakatnál valóságos népcsődület verődik össze, tartózkodás nélkül adván kifejezést szenzáciának. Az angyalok gyöngéd gondoskodással valogatják ki a czéljaiknak megfelelő meglepetesi czikkeket. Vaggon számra érkeznek távoli vidékekről a karácsonyfák, valóságos fenyterdőt képezve pár napon át az árucsarnokok körül. Mikor aztán e belföldi jövevények rendeltetésik helyére eljuttatok, megkapják őket gránátalmával, narancsczal, datoljával, fügével, czukorbábukkal s mindenféle csecse-becsékkel, mi szem-szájnak ingere.

Az utczák rendkivüli fénye és élénksége a gyermekek figyelmét sem kerüli el. Sejtik, sőt talán tudják is, hogy e kirakatok az angyalok számára készültek s hogy őket is abbol fogja a szerencse részesteni. A mama már inkább csak figyelmeztette, ha este elfeledjtett imádkozni, vagy kis testvérével szemben nem volt elég gyöngéd: Vigyázzatok gyermekek, az angyal meglátja, ha rosszak vagytok, s nem fog semmit hozni karácsonykor! A kis Ilka már régóta újaján számálja a napokat s gozzorró szivvel kérdi: Mama, hányat alszunk még, a mig jön a kicsi Jézus? Gyurika pedig már ki is nézte magának azt a lovat, korbácsot meg trombitát, mely az ő vágyainak netovábbját képezi.

Ily előkészületek után megérkezik végre a várva-várt nap, a karácsony, szomszédunk — vigyen-e parti nép az ő örömünnepét tartja. A székely-földi hushagyó keddhez hasonlithatnám e napot. A konyhán egész nap nagy a sürgés-forgás. Nem disznóölés, nem a töltött káposzta összerakása foglalkoztatja a gazdaszzonyokat, ezeket ők csak a meseböl ismerik, mint a vasorru bábákat, vagy hétfejű sárkányokat. A tenger nem szűl ilyen szörnyetegeket, az igazi tengergerész pedig mig karácsonykor sem lesz hűtlen a maga mesterségéhez

A különben nagyon takarékos fiumei nép, melynek máskor a legegyszerübb ételek is kielégítik az igényeit, ma fényű tűzvé válik. A halnak az ára hirtelen felsökben, hogy a mit máskor 80 krajczáron vettek, ma 2 forintot is adnak érette, de azért meg kell lenni mindenek a maga módja szerint Hisz egy esztendőben ugyszólva csak karácsony ennyi fényűtzést ők is megengedhetnek magunkak. A rákok és halaknak minden nemu a legelőkelőbb scampitól a bakaláig (tőkehal) különböző kiadásban keszül Az olaj szagától messze büzlik a környék Este felé haza kerülnek a halászok máskor még éjszaka sem szünelő munkálkból.

Egész nap nem evett a család semmit, 6 és fél órakor kezdődik az ünnepélyes ebéd, vagy ha ugy tetszik, vacsora, e közben jó erős dalmát bor és puncs, végül pedig társas játékok: tombola, ominó, kártya s helyi ártatlan tréfák dívval, liszttel, tojással stb.

Vacsora előtt a terittett asztal körül gyülekezik a család apraja-nagyja s a családfő vezetése mellett végig imádkoznak egy olvasót.

A második tál étel után kiviláglíják a karácsonyfát, melyen a család mindenik tagjí számára van valami meglepetés s az így fokozott jókedvben tréfa- és énekszóval foly a kedélyes mulatság, késő éjszakáig, közbe-közbe szent éneket énekelve. 12 óra után hárvonika hangjai mellett nagy csoportok mennek a tersatöi vagy Szt. Cosmói templomba Hajnalhasadtával aztán, mikor már a kikötőkben horgonyzó hajók árboczára, me„ a város tornyára a felhuzták az ünnepet jelző lobogókat, — egymásnak boldog ünnepi napokat kívánva, nyugalomra térnek

De most a tek. szerkesztő urnak és a „Brassó“ nyájas olvasóinak boldog ünnepi napokat kivánva, nyugalomra térek én is, lévén

Fiume, 1891. december hatodikán

kész szolgája, *Kilyéni Endre.*

Brassó és Kolozsvár.

Hogy mi brassóiak háromkulacsosok vagyunk, az régi dolog. Hiába! nekünk ilyenek jó sci lenni. Mig a kolozsvárnak a nemzeti szint külsőleg is mutathatják, pláne most, mióta Apponyi az 5 napjának sugarasival árasztá ki Kolozsvárt, a „nemzeti“ szint ma más mondja, csak ugrásra maradt a „nemzeti“-nek, mert eltünt mint a szivárvány — addig mi brassóiak a nemzeti szint szívünkben visöljük. Ott tüntetnek a magyar czimel, s magyarszigetet is ő letétek kapcsaival, mi pedig halgatunk, de azért megis jó magyarok vagyunk és mi is eszünk jó töltött kaposztát.

Valahányszor Kolozsvárra megyek, mindig örül a szivem, hogy egy igazi magyar városba jutok, hol én is nyiltan mondhatom, hogy magyar vagyok, mert itthon csak érzem, hogy az vagyok, de nem mutatom. Czégem is német, csak nyelve van. Ámde ez igy is fog maradni, mert ha ma 50 év aztán megváltoztatnám, a szász és román „Kundschafftom“ kimaradna.

Nem régen Kolozsváron voltam de valóban ugy éreztem magam, mintha Brassóban lettem volna.

Nagy Gáborhoz szálltam be, a „központi“-ba, hol a „nemzeti“ tüz fel mód tanyázat és egy a földig lehajló pincsér fogadott a bejáratnál Igaz, hogy véletlenül czilinder volt a fejemen, de ez a buzgó pincér e szavakkal fogadott: „Kisz' di Hand, Euer Gnaden.“ Ezzel már igazán elbámultam. „Jó napot“ — mondok, — mire az én emberem csak tovább is németül beszélt és német szóval kisért a szobámba. Letettem kicsiny czók-mókomat és lementem a kávéházbe. Itt is ugy jártam, mint ugyancsak Kolozsvárt a „Kláuker“ kávéházban tőbbizben. Kizárólag németül beszéltek a vendégek. Nagy Gábor kávéházában is németül beszéltek. Sőt a kassa előtti kerek asztalon egy sereg „Wigéta“ németül kiabált a Kalaber közepette. A kirülöbb ülőczkén is mind németül beszéltek. Megittam a kávémat és elmentem a kávéház elé.

Az elhordott templom körüli épületek helyén egy sorban, idelenben Brassóban igáncz baráton boljjavul, egy szerencsétlen virslárus áll. Ez is németül kiabál, hogy „frische Wirst.“ Ezt, sőt az is, hogy még kőlönb dolgokat is kiabál ama virslis, igazolhatja a diszes fiumei ünnepel tisztikar, mely velem együtt féléráig bámulta a virslis kiáltásasait. Dicséretére legyen mondva e honvéd urainak, magyarul beszéltek.

Láttunk mi ott a „Corsóm“ t. i. a fűtéren az ottani buzasoron ép ugy mint Brassóban egyebet is — ép ugy mint Brassóban, sőt — hála a mi brassói polczájunknak — még különbet is. Kolozsvaron vasárnap a trottoiron uri ember sehol sincs a mennyire szétalhat, mert azon kizárólag szolgálók, katonák és kocsisok sétálnak. Csakis hébe-hóba lehet egy uri csavadat találkozni. „Absik“ bőven vannak, ők is a korzón sétálnak, vagy megszokhatnak egy jól kiviláglottt kávéház abaka előtt a beunlők bosszantására, mert Kolozsváron csakis be nem fügönyözött ablakok vannak a diszes kávéházakban. Mi Brassóban korán lehuzajuk a fügönyöket, hogy ne lássák az arra sétálók a mi kávéházi lézengésünket.

Tanuja voltam, midőn egy cs. és kir. kapitany a „Kláuker“ ablakban keményen tankázi németül egy szálka honvédhadnagyot, ki nem tudott németül

De Kolozsvár mashan is hasonlit, sőt talán tul is tesz Brassóm. Ott van a Grail Erzsike este. O magyarul beszélt csak. Ezért egy kolozsvári lap megmeghesteli, mert — ugymond — szerette volna Erzsikét németül is hallani, hogy megyőződhettek volna Kolozsváron, hogyan interpretálja a művésznő kölföldi a németre fordított magyar szinmart. Igaza volt ama lapnak, de ilyet mi „magyarok“ Brassóban nem tetünk volna. És nem is kellett volna tenni, mert Grail Erzsike legalább magyarul, mintsem ugy, ahogy mi szinmaink volna kényteisen szavaink. (Ezért nem jött el Brassóba, holott Erdélynek majdnem minden városban megjelent.)

És hogy visszatérjek a Nagy Gábor kávéházba, ép azon percben hallatam el egy kartya-asztal előtt, midőn egy „Brassóban“ is jól ismert „lefjó“ ezzel replikázott a partnerjének: „Sie waren mir auch schon 10 fl schuldig“ Szegény Kolozsvár.

Az „Emke“ palota környékén is voltam. De ott a brassói „Bolonyat“ ismertem fel. Terdig erő sarban jártak ott az emberek. Es mintsem a szivem tartotta, tiszta lelkiismerettel mondhatom, hogy a kolozsvári vasuti államatól be a városba vezető utban ugyancsak Brassóra ismertem. Ugyanaz a sár, ugyanaz a világlitás mint Brassóban.

Sőt hogy Kolozsvár Brassóhoz, igazolja a tervbe vett áru és czikkösszade. Enyiére a mi németjeink nem vitték.

Láttam azonban még egyet Kolozsváron, a mi hallhatjuk vagy mondhatjuk gyönörködtujre hasonlit Brassóhoz. Ez két kés- és egyéb aprósag árulo bosnyák. A bosnyákok tekintetébe Brassó és Kolozsvár teljesen egyenlő.

Tőny, hogy Brassóban legalabb beszélnek annyit németül, mint Brassóban. Erre két tanui is szeresztem magamnak, ha bizonyitásra kerülh a dolog. A Nagy Gábor alsó étteremben vacsoráltam, a terem kicsiny és kedvés, fongracz valósággal huzott és bevezetőül a Gigerli marsot.

A szomszéd asztalok egyikénél a Misselbacher ház képviselői ültek. Urak és nők, mind németül beszéltek. Egy másikánál magyar tanuztek illtek — persze németül társalogtak. Egyik asztalnál kémény tekintetű románok. Ugyanezen asztalnál egyetemi tanárok ültek. Ezek nagyon halkan beszéltek, de X szót gyakran emlegették, t. i. Apponyi és németül. Az egyik szomszéd mellett szinmagyar ember ült, t. i. az első magyar általános bizt. társaság, egy kolozsvári hivatalnoka.

Persze „Szekula Ákos“ nem volt honn, ő épen akkor Berlinben volt a „szesirta“ után és megdöbbenéssel hallotta, hogy távollétében az „Emke“ palota tüz elleni biztositási díjait készpénzben felvették, — a helyett, hogy fel nem vettek volna. Kaláb segitett ő a bajon és szépen visszaadta. Szekula pénzért sem beszél németül.

Két hamisitatlan, igazi, tőrszygöveres magyar ember azonban még is láttam a „Nagy Gábor“ étteremben ugyanis, t. i. egy ő fiát és egy nőt. Nem ismerem őket, nem is beszéltem velők, nem is hallottam hangjukat. De azt már meszem állitani, hogy tiszta magyar ember. Mindkettő a falon figgőtt és ha le nem vették a szegről, vagy ki nem vették őket a rámából, még most is ott vannak.

Nagy Gábor leko rajta, ha e két pompás alakot a falról eltavolitotta.

—z.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Urak,

kik könnyen mellékkereseire óhajtanak szert tenni, forduljanak írásban E. P. czím alatt e lapok kiadóhivatalához. (244) 3—3

A karácsony és ujévi ünnepekre

ajánljuk a n. é. közönség becses figyelmébe erdélyi tiszta és természetes

borainkat,

következő minőségben és árakban:

Mosler	0·7 literes palacznál 50 kr
Riesling	50 „
Kékfölmenti (Kokelthaler)	50 „
Som	60 „
Sauvignon	60 „
Rajnai Riesling (Rheinrisling)	60 „
Kékfülörüg (Kokelbläuchen)	60 „
Carmanet (vörös bor)	60 „
Som, legfinomabb (törött édes)	70 „
Rajnai-Riesling (Reinrieslingl legfinomabb (törött édes)	70 „
Lenka (Mädchentraube) törött édes	80 „
Asztali borok 10 literen felül vételnél	32, 36 40 és 44 kr literenként.

Az árak palacznak nélküli értendők. Minden palacznál 40 kr. számítattik és a visszahozottért 10 kr térítettik meg.

Nagyobb rendelményeknél árak egyezmény szerint. Teljes tisztelettel

(245) 3—3 **Czell Frigyes és fiai.**

Kapható:
PEUTSCH JÓZSEF urnál. Kolostor-utcza 17.
TREPCHES LAJOS „ Fekete-utcza 22 sz.
„Az arany kóríteni.“

A czég fennáll 1876. óta.

Elsőosztrák-magyar
Gummi-Watton-különlegességek
és véglagok gyára.

KLINGER GYÖRGY

BÉCS, Ottakring, Hauptstrasse 66. sz. a.

Ajánlja magát gyengék és görbe növésűek testalkatának kitöl ésére szolgáló gummi wattonok szállitására. **Végtagok**, mint műtorok, fülek stb. Különlegességek férfiak és hölgyek számára tucztanként 1, 2, 3, 4 és 5 frt. Az egészségnek ártalmatlan és tiszta áruért kezeskedem, ugy nemkülönben minden szakmába vágó **hartu tá** i és **betegápolói** czikkekért, a nélkül, hogy vevőimet tévutra vezetném vagy rászédném, mint sok más czég, hogy **árai gyár.** Titoktartásért **kezesség valtatatik.** (76) 13—*

Csúz, köszvény, tagszaggatás, fejfájás, csipőfájdalom hátfájdalom stb. ellen legjobb bedörzsölés a Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller.

Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom enyhitő **szer** és majdnem minden gyógyszertárban kapható 40 és 70 krért. Minthogy utánzások léteznek, ennélfogva mindig határozottan: **„Horgony-Pain-Expeller“** kérendő. (196) 1—18

Műfogak

legjobb minőségben kautschuk avagy arany foglalatban olcsó árak mellett

Dr. GUSZT fogorvosnál,

Almasor 19.

(198) 8—1

Bámulatos olcsó és szolid czipőáruk.

SABADEANU JUON

czipő- és kalapáru-raktárában

Brassó, Kapu-utcza 10. sz. alatt

épen most érkeztek meg nagy mennyiségű **téli czipőáruk** *bőr, posztó nemez (Filz), bunda és kaucsuk*-ból, mindannyi friss, divatos és szolid áruk, melyek tartszáke és aprópénz hiánya miatt csakis még 8 napon belül bámulatos olcsó áron, ámde csupán készpénz fizetés ellenében adatnak el. és pedig:

Férfiak számára

vikszosbőr czugosczipők	2.90
czugos posztó czipő bőrborítékkal	3.80
posztó „ szakalak borítékkal	4.50
férfimagas posztómunkalak borítékkal	5.50
salonlak borítós czugosczipők	4.80
magas posztócsizma bőrborítékkal	5.—0
posztó (sosson) hócipők bőrborítékkal	3.50
orosz bagaria vadászcsizma	9.50
téhénbőr munkacsizma	5.50.
stb.	

Hölgyek számára

vikszosbőr czugosczipők	2.60
patent vagy zergebőr czugosczipők	3.—
czugosczipő fűzelőbéléssel	3.50
czugos posztóczipő bőrborítékkal és fűzelőbéléssel	3.20
cz. posztóczipő munzka lakborítékkal	3.80
tagyanaz bundabéléssel	2.50
fűztopánka	1.70
„ gombolva	2.—
zergebőr korcsolyázó fűzőczipő	3.60
fűlcz és szövet házicsipő	—.80
stb.	

Ha az áru olcsó és jó — ez a vevőre bátorító.

Meghülés ellen védelmet nyujtanak

az ős világhirű, szabadalmazott és legjobbnak bizonyult

Russian-Amerikan-India-Szt.-Pétervári hóczipőim (Sosons)

vizáthatlan gummitrikotból gummi borítékkal, gummi felső czipők (galosnik) russianboots, sandalok és selfatíngek férfiak, nők és gyermekek számára leszállitott árakon. — Ezen gyártmány szoliditását és izléses fuoonját a világ egyetlen gyára sem tudta elérni.

Bunda-, nemez- és posztó utazócsizmákban és czipőkben szintén nagy választékom van, bőr és posztó felsőczipők, nemez és gyapjukalapok, posztó- és bőrsapkák mindig raktáron vannak.

Vidéki megrendelések a mérték és szám beküldése esetében utánvétel mellett gyorsan elküldetnek és nem tetsző áru visszaneresíttetik. (206) 6—10

Bámulatos olcsó minden, — csak fizetni készpénzben és szívesen.

Ezennel tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint itt Brassóban

zongora-raktáramat és kölcsön-eladási

intézetemet megnyitottam.

Szaktudományaimnál fogva a t. cz. közönségnek a legjobbat nyujthatom. Hiba nélküli, értékes és a leghiresebb gyárakban készült zongorák nagy raktára a t cz. közönségnek a legnagyobb és minden irányu **kiválaszást** engedi meg.

Hangolások és javitások tölem a legleikiismeretesebben és legjobban végeztetnek.

Tisztelettel

Strobel János,

zongoramüvész.

Weisz Mihály-utcza 24.

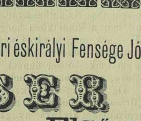

(202) 6—12

Alapittatott 1858-ban. Ő császári és királyi Fensége József főherczeg udvari szállitója. Alapittatott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

Első magyar

gép- és tűzoltószerek gyára, harang és érczöntőde

BUDAPESTEN, VII. Rottenbiller-utcza 66. szám.

A legmelegebben ajánlva a nmélt. belügym. úrnak 1889. évi január 15-én 82,502 II. szám alatt az összes törvényhatóságokhoz kibocsátott körrendeletével.

E kegyes körrendeletből vagyunk bátrak ide iktatni a következőket:

„Walser Ferencz tűzoltószer-gyáros a magyar országos tűzoltó-szövetség jelentése szerint legelső vol, ki a rendszeres tűzoltás meghonosításának és a szervezett tűzoltóságok létesítésének kezdetétől fogva nagy áldozatkészséggel és egész odaadással azon fáradozott, hogy a rendszeres tűzoltás igényeinek gyakorlati tekintetben mindenkép megfelelő tűzoló gépeket és tűzoltási fölszereléseket készítsen; gyártmányaiban ma már oly tökélyre vitte, hogy azok győzelmesen állották ki a versenyt a külföldi legjelesebb gyárak hasonnemű gyártmányaival és ma szemléjében mint gyáros nemcsak a belföld, hanem a külföld tűzoltói köreiben is kiváló tiszteletben részesül. Minélfogva a nevezett Walser Ferencz czégre anná inkább figyelmeztetem a törvényhatóságot, mintán nevezett czég, kinek gyártmányai már 1877-ben a 49,601 B. M. sz. rendeletével a törvényhatóságoknak ajánlva lettek, a lefolyt évtized alatt minden tekintetben beváltotta a hozzá fűzött vára kozásokat.“

Támaszkodva ezen megtisztelő ajánlatára a nmélt. belügyminiszter urnak s hivatkozva a mult évben a minden községben szervezendő tűzőrségnek az előirás szerint tűzoltó eszerekkel kötelezetté tett ellátására **részletfizetésre** *szállitok egyes községeknek mint egyes járásoknak és megyéknek, a magas kormányrendelet alapján berendezett*

községi egységes vészvonatokat,

továbbá nagyobb községek és a szervezendő tűzoltóságok részére kocsi- és mozdonyfecskendőket, vizhordókocsikat, tűz- és mászólétrákat, és minden egyéb mentőeszközöket és köteles tűzoltóegylelek egyéni fölszereléseit a legutolsó részletekig. Ugy az egységes vészvonatok, mint a 105 millimeter hengeratmérővel biró más tűzfecskendők, kizárólag a magyar egységes csavarnak elfogadott Walser-féle tömlócsavarral láttatnak el. Már létező, de más idegen csavarral ellátott fecskendők a magyar egységes csavarra átidomittatnak, mely végre az illető vissza állitó könyökdarab beküldése kéretik.

(52) —22

Árlapok és költségtervezetek dij- és bérmentesen eszközöltetnek.

A gyár által, mint kizárólagos hazai gyártmány, eddig készitett tűzfecskendőkből hazánkban 9 ezer darabnál több van használatban,

---

Divatos és finom — számos vevőben bizom.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.